

Nyújts feléje védő kart!

A Himnusz költője, Kölcsey Ferenc, ha ma szülőfalujában élne, nem érvényesülhetne az anyanyelvén, nem intézhetné hivatali ügyeit magyarul, Magyarországra csak 500 euró felmutatása árán léphetne be, fél évben csak 90 napot tölthetne itt, s ha valamiért túllépné ezt az időt, az idegenrendészet hosszú időre kitiltaná az országból.

Kölcsey Ferenc, ha ma élne, román állampolgár lenne, hiszen szülőfaluja, Szödemeater ma Romániához tartozik.

Kölcsey Ferenc, ha ma élne, bizonyára szeretne magyar állampolgár lenni. Kölcsey Ferenc, ha ma élne, ezt csak úgy tehetné meg, hogy eladja házatát szülőfalujában, Magyarországra költözik, ahol az idegenrendészedtől és az adóhatóságoktól rettegve él, és megalázó és idegőrlő tortúrák árán megszerzi a szükséges papírokat. Sokok felesleges keserűség és felesleges akadály árán lehetne hivatalosan is magyar a Himnusz költője.

Kölcsey Ferenc, ha ma élne, megalázva, másodrendű emberként léphetne csak be az Európai Unió területére.

Ezért Kölcsey Ferenc, ha ma élne, csatlakozna a Magyarok Világszövetsége kezdeményezéséhez: magyar állampolgárságot minden magyarnak!

A szomszédos országokban körülbelül három és félmillió magyar él, akiket Trianonban erőszakkal téptek el Magyarországtól, magyar állampolgárságukat erőszakkal vették el tőlük. Senki nem kérdezte meg őket, le akarnak-e mondani róla. Ezt az igazságtalanságot most jóvátehetjük. Évszázadok során számos ismert és névtelen hős áldozta életét a nemzetért. Nekünk most nem kell életünket és vérünket adni. Az elszakított magyarok csupán a szavazatunkat kérik. Hogy végre ne kelljen többé megélniük azt a megaláztatást, amit Kölcsey Ferencnek kéne végigélni, ha ma élne, és magyar

Kellemes Karácsonyi Ünnepeket! Boldog új esztendőt!

állampolgár szeretne lenni.

Az elszakított magyarok csak azt kérik, a Magyarok Világszövetsége által kezdeményezett népszavazáson mondjunk igent arra, hogy kedvezményesen megkaphassák a magyar állampolgárságot. Anélkül, hogy ehhez el kelljen hagyni a szülőföldjüket. Otthon akarnak maradni, teljes jogú magyarként. Nem kérik, hogy áldozzuk értük életünket, nem kérik, hogy pénzt adjunk nekik. Nem kérnek egyebet, csak nagylelkűséget. Nem akarnak elvenni tőlünk semmit. Csak vissza akarják kapni, ami megilleti őket, és amit erőszakkal vettek el tőlük.

Szakács Ferenc Sándor

(Folytatása a 2. oldalon)

Újévi recept

Végy tizenkét hónapot!

Gondosan tisztítsd meg a keserűségtől, a haragtól.

Oszd fel a hónapokat harminc és harmincegy napra.

A napokat állítsd össze egy rész munkából, három rész jóakaratból és két rész gyűszűnyi derűből.

Adj hozzá három evőkanál optimizmust, egy csipetnyi iróniát, késhegynyi tapintatosságot.

Önts le az egészet bőven szeretettel, díszítsd apró figyelmességgel és tálald mindig mosolyodtól ragyogó arccal.

BÚÉK!

A tartalomból

Jelenidő: A SZMOSZ harminc esztendeje, Ághegy-hírek, Segítsétek a csángókat, Gulyás-híd, **Lélekgondozó:** Római magyarzatok; Hamvas Béla írta **Göteborgi Lap:** A fa tisztelője **Koppenhágai Lap:** Mi újság? A Duna Kör meghívója **Lundi Lap:** Búcsú Bernát Bélától, A klubdelutánokról, 56-ról emlékeztünk, Vendégeink, Mi történik egyesületünk háza táján?; Megemlékezés a magyar Holokausztról A Mindentudás Iskolája Lundban, **Malmöi Lap:** A Hungaroclub vezetőségének levele; **Oslói oldal:** Hírek, Karinthy részlet **Gyermekeknek:** A magyarok története 1., Emma levele **Történelem:** Svédország történelme (nem számítva az unalmas részeket) **Vidám oldal:** Biztatások az új esztendőre.

Lapunk a világhálón: www.hhrf.org/magyarliget

ISSN 1404-7780

Szakács Ferenc Sándor írásának folytatása az első oldalról

A mai Magyarországon az elszakított magyarok és felmenők élete, munkája, vére is benne van. A Hősök terén álló, szoborba öntött nemzeti nagyjaink többsége nem a mai Magyarország területén született. Ma hosszú kuporgatás, vízumért és egyéb iratokért való sorban állás után jöhetne csak Magyarországra Rákóczi, Bocskai, Bethlen és a többiek. Ha ma élne Arany János, lehet, hogy Szalontán rá kiabálnának román hivatali ügyintézők, hogy beszéljen románul. Adynak sem lenne jobb dolga, ha kimozdulna a nevét viselő szülőfalujából, az egykori Érmindszentről. Ha ma élne Kosztolányi Dezső, lehet, hogy őt vernék agyba-főbe szerb suhancok Szabadka utcáin csak azért, mert magyar. Ezt a megalázó, abszurd helyzetet egyetlen szavazattal megváltoztathatjuk. Csak egy rövid séta egy vasárnap délután, csak egy mosoly, csak egy nagylelkű gesztus.

A magyar állampolgárság bizton-ságot ad az elszakított és alávetett helyzetben élő magyaroknak.

Nem kérnek ők könyöradományt. Csak annyit kérnek, hogy fogjuk meg felénk nyújtott kezüket.

Egyetlen szavazatunkkal történelmet írhatunk. Miért ne tennénk meg ezt a csekélységet?

Adjunk emberséget, méltóságot, magyarságot, jogot három és fél millió magyarnak!

Mondjunk igent a kedvezményesen megkapható magyar állampolgárságára!

Mondjunk igent a közös felemelkedésre! Mondjunk igent a jókedvre, bőségre!

Nyújtsunk feléjük védő kart!

Együtt erősebbek vagyunk, együtt sikeresebbek leszünk!

Magyar állampolgárságot minden magyarnak!

A Svédországi Magyarok Országos Szövetségének harminc esztendeje

Újsághír: Októberben nagyszabású ünnepségek keretében emlékeztem meg a SZMOSZ fennállásának három évtizedéről. Az ünnepségeken közel száztagú magyarországi küldöttség – előadók, hivatásos és műkedvelő művészek, nép együttesek – is részt vett.

1974. február 16-án, a Szabad Magyar Tömörülés kungsbackei székhelyén, **Magyar Bizottmány Svédországban** néven megalakult a svédországi magyarok országos szövetsége.

Az alapító jegyzőkönyvet a Göteborgi Magyar Egyesület, a Göteborgi Magyar Protestáns Egyháztanács, a Göteborgi Szent István Katolikus Egyházközösség, a Helsinborgi Magyar Protestáns Egyháztanács, a Lundi Magyar Kulturforum, a Magyar Alapítvány, a svédországi Magyar Szabadságharcos Szövetség, a Malmöi Magyar Egyesület, a Malmöi Magyar Protestáns Egyháztanács, a Stockholmi Katolikus Kör, a Stockholmi Magyar Missziós Tanács, a Stockholmi Magyar Protestáns Egyháztanács, a Södertäljei Magyar Egyesület, a Szabad Magyarok Tömörülése, az Uppsalai Magyar Egyesület, és a Västerlési Magyar Katolikus Missziós Tanács képviselőiben Berkovits Tivadar, Gajzágó Vilmos, Gereben László, Gyurás István, katolikus pap, Horváth Imre, Keglovics Piroska, Koltai Rezső protestáns lelkész, Marx-Raác Tibor, Pákh Ervin, Pál Károly, Pamlényi István, Polgáry Sándor, Rajz Endre, Rezsőfi Alajos, Szalay Géza, Szendrői Bálint, Szendrői Elisabet, Szentivánszky Éva, és Szakály Árpád írták alá.

A szövetséget 1976-ban, az Állami Bevándorlásügyi Hivatalnál (Statens Indvandrarverk), a svéd hivatalokban használatos más egyesületi szövetségek megnevezéséhez hasonlóan, **Svédországi Magyarok Országos Szövetsége** (Ungerska Riksförbundet) néven bejegyezték.

Előzmények

Az 1956-os magyar szabadságharc gyászos napjai után, a Svédországba menekült magyarok számos, elsősorban a katolikus és a protestáns egyház keretében tartozó közösséget, tanácsot, egyesü-

letet hoztak létre, amelyek az összefogásra példát mutatva, a magyarok egymás iránti segítségnyújtásában jeleskedtek és váltak fokozatosan egyre több magyar bevándorló számára vonzóvá.

A szövetség gondolata már ebben a kezdeti időszakban felmerült, amennyiben az Uddaholmban és környékén, az 1957-ben alakult magyar egyesület a Skandináviai Magyar Egyesület (Ungersk Skandinaviska Förbund) nevet viselte létezésének néhány hónapjában, amikor Északi Fény címmel lapot is megjelentetett.

1957. május 26-án, a stockholmi Medborgarhusetben mintegy háromszázan, a különféle stockholmi, a malmöi, az uppsalai, a södertäljei és a sunnhultsbrunni magyarok képviselőiben megalakították a Szabad Magyarok Központi Szövetségét, amelynek elnöke: Dr. Bakos Károly (1909-2001), alelnökei: Dr. Kéler György (1896-1986) és Hajagos Lajos, titkár: Novák Pál, jegyző: Dr. Hámori László (1911-1984), pénztáros: Dr. Váradi Etelka (192?-1999). A szövetség rövidesen feloszlott.

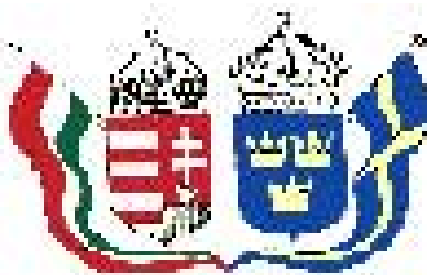
1960 júniusában újabb próbálkozás eredményeképpen, együttműködési bizottság-tervezet született, de a Stockholmi (Svédországi) Magyar Emigránszervezetek Együttműködési Bizottsága, a vezetők közötti nézeteltérések miatt, nem alakult meg. Mindazonáltal a különféle svédországi magyar szervezetek akkori ügyirataiból kiderült, hogy összehangolták munkájukat, például az ünnepi alkalmakra meghívott előadókkal járó költségeket az egyes egyesületek taglétszámának arányában megosztották.

Az 1960-as évek közepén parlamenti bizottság vizsgálta a bevándorlók beilleszkedésének helyzetét, a létrehozott véleményalkotást elősegítő soknemzetiségű (referencia) csoportnak magyar tagja Szendrői Bálint volt. A parlamenti bizottság munkájának eredményeképpen, 1969-ben létrehozták előbb Stockholmban, majd rendre másutt is a Tartományi Bevándorlási Hivatalt (Invandramynd), majd 1970-ben megalakult az Állami

Bevándorlásügyi Hivatal (Statens Invandrarverket), amely átvette a rendőrségtől a bevándorlási és a menekültügyeket és anyagi segítséget is nyújtott a bevándorlóknak. A bevándorlók különböző felekezetekhez tartoztak. Akkoriban az államinak a protestáns egyház számított, a többit, mint például a katolikus egyházat, besorolták a szabadegyházak csoportjába. A svéd állam gondoskodni kívánt a bevándorlók lelki gondozásáról is, így kaptak a szabad egyházak is anyagi segítséget. A Katolikus Körnek nem volt helyisége, ezért segítségért folyamodott, de a hivatal gyakorlati megoldásként, a többi meglévő (protestáns stb.) egyesületek összefogását kívánta támogatni. E gondolat nyomán jött létre a Stockholmi Magyar Alapítvány, amely Szent István Alapítvány és más néven vált ismertté, és így lehetővé vált az állami támogatás elnyerése. Lars Alverson a bevándorlók ügyeivel foglalkozó városi tanácsos meghatározása szerint nem kaphattak támogatást a várostól az ifjúsági csoportok, a sportegyesületek, politikai egyesületek, egyházi szervezetek, mert ezeket a megfelelő svéd egyesületek támogatják. Kivételt tettek a magyarokkal, mert egyesületeik szorosan összefonódtak az egyházakkal, alapítványukban benne volt a Katolikus Misszió, a protestáns egyházközösség, a fiúk- és a lányok cserkészcsapata és a Katolikus Kör.

Az így kapott támogatás eredményeképpen, 1971 augusztusában a magyar bevándorlók bérbe kapták a mostani Magyar Házat, amely egykor egyházi tulajdon volt, aztán városi tulajdonba került, ifjúsági szabadidő helységnek akarták, de kihasználatlanul hagyták. Formai bérlője a Tartományi Bevándorlási Hivatal volt, akitől a magyar egyesületeket anyagilag támogatást kaptak, így a házbér nem került semmibe.

A későbbiek során a magyar közösségek szervezési felépítése nem felelt meg a hivatalos kívánalmaknak, amelyek hiányolták többek között a demokratikus egy ember egy szavazat és a tagság választó és választható jogát a magyar szervezeti közösség alapszabályzatában. Ezért az újjáalakult a Magyar Ház Közössége, amelyből már kimaradtak az egyházak. Ebben az időszakban, az 1970-es évek elején, csirájában már létezett a magyar egyesületek szövetségének gondolata

Svédországban.

Így került sor 1973. november 15-én a Magyar Bizottság megalakítására. Ez Pákh Ervinnek, a södertäljei magyar egyesület akkori elnökének kitaró szervezőmunkáját dicséri. „Pákh Ervinnek kitűnő kapcsolata volt a södertäljei önkormányzati politikusokkal, így a terület országgyűlési képviselőjével is. Ez felhívta Pákh figyelmét arra, hogy a magyarok is komoly anyagi támogatást kaphatnának, ha lenne központi szervezetük. Pákh ezért már 1971-ben javasolta a svédországi magyar egyesületek vezetőinek az országos szövetség létrehozását.” – olvassuk Szöllösi Antal írásában (Híradó, XXII.évf. 87. szám, 2003. március), aki maga is igenelte a határozatot. Hasonlóan nyilatkozott a Katolikus Lelkészség, a Magyar Alapítvány, a Södertäljei Magyar Egyesület, a Stockholmi Magyar Katolikus Kör, a Svédországi protestáns Gyülekezetek, a szabad Magyarok Tömörülése, a Szabadságharcos Szövetség nevében Berkovits Tivadar, Gereben László, Horváth Kálmán katolikus lelkész, Gyurás István katolikus lelkész, Keglovich Piroska, Kellner Pál, Koltai Rezső protestáns lelkész, Madarász Ferenc,

Pákh Ervin, Pál Károly, Szakály Árpád, Szakály József, Szendrői Bálint és Szendrői Elisabet. (Szendrői Bálint visszaemlékezése szerint a Malmö központú Dél-svédországi Magyar Egyesületet Ásvány Endre képviselte)

A szövetség alapszabályzatában többek között a következő célkitűzések szerepeltek:

„A Bizottság ápolni és fenntartani óhajtja azt a szabad társadalmi szellemet, melyet a magyar nép 1956-ban kívánt magának létrehozni.

A Bizottság meggyőződése, hogy a fenti szabadságigény univerzális, és minden ember egyenlő jogok birtokosa nemre, fajra és vallásra való tekintet nélkül. Ez képezi a szabadság, az igazságosság és a béke alapját.

A Bizottság leszögezi, hogy minden állam kötelessége az őt képező többségi vagy kisebbségi népcsoportok szociális haladásának, magasabb életszínvonalának és kultúrájának demokratikus biztosítása, mert ez az emberi személyiség kibontakozásának egyik fontos előfeltétele.

A Bizottság feladatának tekinti, hogy a svédországi magyar kisebbséget a befogadó nemzet előtt képviselje, úgyszintén a svédországi magyar kisebbség kulturális és nyelvi hagyományai ápolásában végzett munkáját elősegítse, támogassa, számon tartsa és összeegyeztesse, méltányolva a Bizottság alkotó egyesületek önrendelkezési jogát.”

A szövetségben ezután három esztendeig tartó, éles hangú viták sorozata következett, amíg minden részt-

A stockholmi Magyar Ház

vevő belátta, hogy csakis az Állami Bevándorlási Hivatal feltételeinek megfelelően, társadalmi szervezetek szövetségeként működhet a szövetség, másként nem számíthat állami támogatásra.

- Tele voltunk reményekkel és várakozással. Ünnepe volt számunkra, de nem volt különösen ünnepélyes. A Szabad Magyarok Tömörülésének kongresszusai színhelyén gyűltünk össze, hogy aláírjuk a hosszú vitákban végre elfogadott jegyzőkönyvet. – emlékezik vissza Szendrői Bálint, a Szövetség egyik alapítója.

Így kerülhetett sor 1976-ban a névváltoztatásra és a Svédországi Magya-

A kristianstadi Magyar Ház

rok Országos Szövetsége bejegyzésére az Állami Bevándorlási Hivatalnál is. Az alakuláskor megmutatkozó, és a Szövetség tevékenységében a továbbiakban is felbukkanó anyagi támogatások megszerzésének az előtérbe kerülésére, a követelőzésig elmenő igények hangoztatásának helytelenségére, már akkor, józan hangok figyelmeztettek. A stockholmi Magyar Tudósító 1958 / 7-8. számában ezt olvashatjuk: „Az első szabály, amit a magyarságunk fenntartásánál figyelemmel kell tartanunk, az, hogy álljunk meg a magunk lábán, ne várjunk svéd támogatásra. Szép volt, amit eddig tettek, és hálásak vagyunk érte, de nem várhatjuk a svédokról, hogy ők tartsanak meg bennünket magyaroknak. Sőt, ők várhatják el joggal tőlünk, hogy erről magunk és egyedül magunk gondoskodjunk!

A második éppoly fontos szabály,

hogy ne szigeteljük el magunkat a közeli magyaroktól. Örömmel hallottuk híret annak, hogy itt is, ott is, vidéki városokban, tevékeny magyarok kisebb-nagyobb egyesületeket vagy köröket alapítottak. Lehet, hogy ezek a magyar kezdeményezésekből alakultak együttesek még nem a legtekélyesebben funkcionálnak, talán pénzük sincs, vagy vezetőségük kezdeti nehézséggel küzd. Bármilyen jogos is lehet talán a velük szemben megnyilvánuló kritika – legyünk elnézőek és gondoljunk arra, hogy ott mégiscsak magyarok jönnek össze, magyarul beszélnek, magyarok ügyeiről. Ne húzódjunk vissza sértődötten, és ne finnyáskodjunk – menjünk el rendezvényükre, segítsük a kezdeményezőket!” Az ilyen és hasonló józan gondolkodás segítette a Szövetséget abban, hogy ma már Svédország tizenhét városában, 36 magyar egyesület működik.

A kezdetek

A SZMOSZ első elnöke

1976-tól 1983-ig dr. Rezsőfi Alajos volt. Jogász, hadbíró volt, 1956-ban szabadult a börtönből, Svédországban bankban dolgozott, dr. Kéler Györgyöt váltotta a Szabad Magyarok Tömörülés egyesület élén. A Szövetség elnökeként is becsületes, a tisztességet pártoló, segítőkész vezetőknek bizonyult. A vezetőség az egyesületek mintájára, elnökből, titkárból, pénztárosból és vezetőségi tagokból állt. Mind a hét alapító egyesület képviseltette magát a Szövetségben. A hivatalos bejegyzés után a legfontosabb kérdés az volt, hogy a Szövetség miként használja ki az adott lehetőségeket. Olyan addig beláthatatlan munkaterületek nyíltak a Szövetség előtt, amelyekre nem volt hozzáértő szakember. Az anyanyelv iskolai oktatása például, fontos célkitűzés volt. Beindult a parlamenthez tartozó Nyelv, Kultúra és Művészet Bizottság (Språk,

Kultur och Arts Kommitté). Mintegy harminc, különböző nemzetiségű küldöttségből álló csoportban mérték fel a bevándorlók ilyen igényeit. A magyarokat Rezsőfi Alajos, a SZMOSZ első választott elnöke nevében Szendrői Bálint képviselte. Akkor már érvényben volt a döntés, miszerint az iskolákban azok, akik ezt igénylik anyanyelvi oktatásban részesülhetnek. De ez csupán lehetőség volt, mert hiányoztak a tankönyvek, a tanárok, a módszerek az anyanyelvi oktatás megfelelő gyakorlatához. Az Országos Szövetség tárgyalóképes volt az össze svédországi szervezetekkel és befolyásolhatta a dolgok menetét. A magyar állam rögtön felajánlotta, hogy tanárokat és tankönyveket küld, de a Szövetség erre politikai megfontolásból nem tarthatott igényt. A Szövetség kérte, hogy a svédországi pedagógiai főiskolákban induljon be a magyar tanárképzés. Ezt sikerült is elérnie. A tananyag kiválasztása, az anyanyelvi oktatás módszereinek kidolgozása meghaladta a Szövetség hatáskörét, de a későbbiek során is mindig figyelmek középpontjában voltak az anyanyelvi oktatás sajátosan svédországi kérdései.

1983-tól Jakabffy Ernő vezette a SZMOSZ-t. Mozgékonyágának köszönhetően – rendszeresen felkereste menekülteket a különféle táborokban, járta a vidéket, tájékoztatta a magyar egyesületeket, részt vett az egyesületek közgyűlésein – a Szövetség tekintélye érezhetően növekedett. Egymás után alakultak a magyar egyesületek: Lyngbyben, Jönköpingben, Ulrichamban, Kristianstadban, stb. 1994-ben a magyarok Világszövetségében vállalt alelnöki teendői miatt lemondott a SZMOSZ elnöki tisztségéről.

Az eltelt évtized mogyoróhéjban

A közgyűlés Jakabffy Ernő helyébe a jönköpingsi magyar egyesület fiatal vezetőjét, Bihari Szabolcsot választotta elnöknek. Kezdeményezésére a svédországi magyar tanárok részvételével létrehozta az Anyanyelvi Alapítványt, amelynek elnöke Lázár Oszkár volt betegsége miatti leköszönéséig. Az eltelt tíz esztendő megvalósításai közé tartozik az, hogy többek között Kalocsai Gitta, a magyar Ház vezetőjének kitartó ügyködése eredménye-

képpen a svédországi magyarok összeadták a Magyar Ház megvásárlásához szükséges pénz ugyancsak ebben az időszakban Molnár Gergely irányítása alatt a kristianstadi magyar egyesület is saját Házat vásárolt, amelynek kifizetése nem evés anyagi gondot okozott, de összefogással véghez vihető adóságuk törlesztése. A SZMOSZ ebben az időszakban jelentős tevékenységet fejtett ki a Svédországban élő magyarok népcsoportként való elismerésére.

A Szövetség munkájának összegezése az évforduló alkalmából került a tendők listájára. Körvonalazható egy olyan ismertető füzet szerkesztése, amelyben a visszaemlékezések és elemzések felmutatják a szövetség különböző tevékenységi területein elért eredményeket és a Szövetség tagegyesületeinek rövid történetével is tudatosítják majd a svédországi magyarok összefogásának sikereit és az elkövetkezőkben szükséges javítómunka mikéntjét.

Források:

Szendrói Bálint szóbeli közlése (2004. szeptember 25-én)

Szöllősi Antal: *Hogyan alakult a SZMOSZ?* - Híradó, XXII. évf. 87. szám, 2003. március

30 éves a SZMOSZ – szerkesztőségi cikk – Híradó, XXIII. évf. 92. szám, 200

Az évforduló alkalmából ismertető füzet kiadását javasolta a szerkesztő,

amelynek tartalma és szerkezete következő lehetne. A szerkesztőség kéri mindazokat, akik írott vagy hangszalagon tárolt visszaemlékezésekkel, képanyaggal kívánják segíteni a füzet megjelenését, villámposztán, telefonon vagy levélben jelentkezzenek.

A füzet javasolt címe:

A Svédországi Magyarok Országos Szövetsége, 1974-2004.

Elnöki előszó

I. A SZMOSZ harminc éve (visszapillantás a fenti írás napjainkig való kibővítésével)

Az alapítók visszaemlékezései (visszaemlékezések, interjúk)

Az egyesületek rövid története (36 egyesületről néhány sorban)

Emlékezetes események (képek, képaláírások)

II. A szövetség alapszabályzata

A szövetség vezetőségének bemutatása (A Híradó portrészorozata alapján)

A szövetség tagszervezetei, a jelenlegi vezetőség névsorával. (Ha lehetőség van rá, az egyesület tagjainak névsorát is közölni kellene, ez aztán alapja lehet a svédországi magyarok összeírásának)

A szövetség időszerű célkitűzései

A szövetség által adományozott díjak, elismerő oklevelek

A szövetség belföldi kapcsolatai (Egyházak, Új Kéve, Tångagerdet,

hivatalok)

A szövetség kapcsolatai Magyarországgal és a szomszédos magyarlakta helyekkel.

A szövetség nemzetközi kapcsolatai (képekkel)

A szövetség sajtója (A Híradó, A Stockholmi Magyar Ház Híradója, a Magyar Liget, az Ághegy, a Magyar Tükör stb. bemutatása képpel)

A szövetség és a szövetség egyesületeinek honlapjai

A szövetség által támogatott könyvkiadványok (Szente Imre két könyve, Vallomások az anyanyelvről, Egyetemes Magyar Képzőművészeti Egyesület, stb.)

A svédországi magyar alkotók hídszerepe (Peregrinusok, az EKE könyvei.

A magyar származású szerzők megjelent munkáiból: Mervel Ferenc, Solymossy Olivér, Solymossi Péter, Klein Georg, Molnár István, Bartha István, Szöllősi Antal, Tálás Ernő, Hegedüs Zsolt, Márton Zoltán, Sall László, Gergely Tamás, Publik Antal, Tar Károly stb. „hídépítő” könyvei. Jeles embereink: agykutató, rákkutató, fizikus, biológus, sportolók stb.)

A szövetség közös vagyona (a házak rövid története, képekkel)

A szövetség hagyományos rendezvényei, társulatok és előadók utaztatása (képekkel)

A svédországi magyar egyesületek vezetőinek tanácskozása Tångagärdenen

Ághegy-hírek

- Az Ághegy képzőművészei és barátai 54 különféle munkát ajánlottak fel második kötetünk nyomtatási költségeihez, amelyeket Patachich Csilla jóvoltából a Stockholmban az Óvárosban lévő City Art Galériában néhány napig kiállíthattunk. A kiállított olajfestmények, domborművek, grafikák és fotókompozíciók Benczédi Ilona, Bengtsson Håkan, Bodoni Lindh Ildikó, Csikós Tibor, Dániel Éva, Kasza Imre, Kovács Ferenc, Mayer Hella, Mórítz Livia, Páhi István, Zsombori Erzsébet alkotásai. Sulyok Vince és Tar Károly dedikált könyvei és az Ághegy kötetei is a kirakatba kerültek.

A kiállítás anyaga ezután az Idős Magyarok Klubjában volt látható több mint egy hónapig.

- 2004. szeptember 26-án, vasárnap délután 16 órakor, Palotai Mária ajánlatára az ághegy szerkesztősége játékonysági árveréssel egybekötött bemutatkozó műsorral jelentkezett a Varseken Föreningslokal, Gröndalsvagen 190 szám alatti termében. Az Ághegyet szerkesztője mutatta be az érdeklődő közönségnek, miután írásaiból felolvasott Neufeld Róbert, Sente Imre, és Tar Károly. A művészi műsorban fellép Citron Zsuzsa (zongora), Publik Antal,

Tálas Ernő énekel, a zongoránál: Citron Zsuzsa

(vers) és Neufeld Róbert (ének). Tálas Ernő nyugalmazott operaénekes, közkedvelt örökzöld dalokkal szerepelt nagy sikerrel. Az előadás sorso-

lással és játékonysági árveréssel zárult: az Ághegy képzőművészeinek adományai kerülnek kalapács alá. Azok, akik jelenlétükkel nem tisztelheték meg a rendezvényt adományukat a

PG 404 86 10-2

számú számlánkra fizették be. A rendezvény összes bevétele (2680 korona) a folyóirat második kötetének kiadását szolgálja.

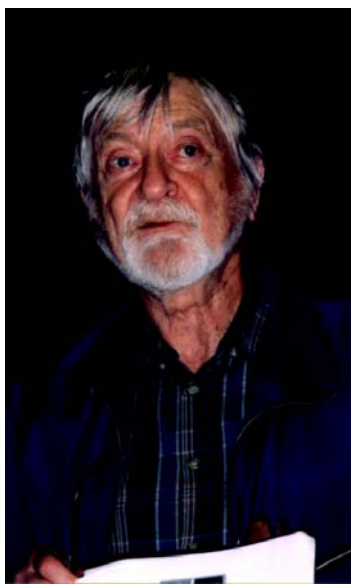
- 2004. szeptember 29-én, szerdán délután 6 órakor a Magyar Köztársaság stockholmi nagykövetségén a Peregrinus Kör társaságában mutatkozhatott be az Ághegy. A rendezvény védnöke: Dr. Szőke László nagykövet. Ismeretét tartott Tar Károly, a lapfolyam szerkesztője. Kasza Imre a képzőművészeti rovat teendőiről szólt. A művészi műsor rendezője: Maros Miklós,

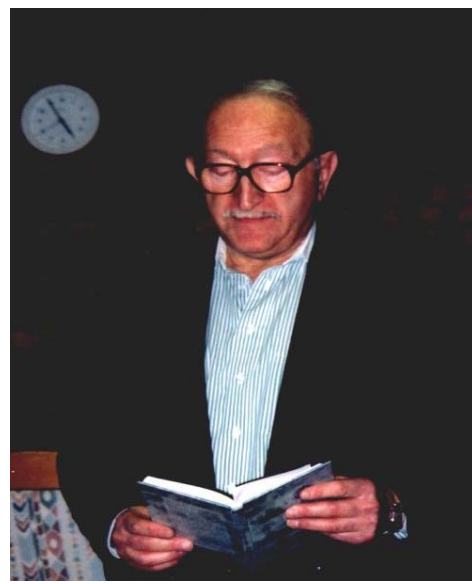
Az Ághegy kiállítás a stockholmi Patachich Galériában

Maros Miklós

Szente Imre

Neufeld Róbert

zeneszerző, a Svéd Királyi Zenei Akadémia elnökségi tagja, az ághegy zenei rovatának vezetője. A meghívott fűvésnégyes nagy sikerrel mutatta be Maros Miklós modern zenei életművét jelentő, korhű szerzeményét.

gyar egyesületekkel. Ennek céljából, hogy ezt a munkát eredményesen végezhesse, felvételét kéri a Svédországi Magyarok Országos Szövetségébe.

Az ALBT terveikben szerepel,

hogy Norvégiában, Dániában és Finnországban fiókszervezetek alakítását elősegíti, kapcsolatokat épít ki a magyarországi, az erdélyi, a szlovákiai, az újvidéki és a kárpátaljai magyar irodalmat és művészeteket támogató körökkel.

Ághegy — Liget Baráti Társaság

A lapfolyamunkat támogató országos egyesületet hivatalosan is bejegyezték a stockholmi hivatalokban.

A több mint másfélszáz tagot számláló ALBT tiszteletbeli elnöke **Tar Károly** az Ághegy szerkesztője, a Magyar Kultúra Lovagja, elnöke **Tiglezan József**, titkára **Móritz László**, pénztárosa **Balogh Ilona**.

A Társaság célja, a skandináviai magyar irodalmi és művészeti lapfolyam népszerűsítése, a Skandináviában élő alkotók felkutatása és összeírása, a lap nyomtatásban való megjelenéséhez szükséges anyagiak előteremtése, a különféle pályázatokra szükséges dokumentumok előkészítése, a lap szerzőinek részvételével felolvasó körutak szervezése, irodalmi és művészeti pályázatok kiírása és lebonyolítása, kiállítások rendezése a lapfolyam képzőművészeinek műveiből.

Az ALBT az Ághegy alkotóinak bevonásával tevékeny részvételre ösztönöz a svédországi magyar közművelődésben, gyümölcsöző kapcsolat-tartásra törekszik a svédországi ma-

Az ALBT fontosnak tartja az Ághegy hídszerepének kiteljesítését: együttműködésre törekszik a skandináviai irodalmi és művészeti kiadványokkal, társaságokkal, egyesületekkel, hogy egyrészt, megfelelően közvetíteni tudja a skandináviai svéd, dán, norvég, finn, feröri és az itt élő kisebbségek alkotóinak legjobb munkáit, másrészt pedig a klasszikus és a kortársi magyar irodalom kiváló-ságainak műveit.

*
Palotai Mária
és **Publik Antal**

*

Segítsétek a csángókat is!

Tisztelt szerkesztő úr! Jómagam egyike vagyok azoknak a pedagógusoknak a 24 közül, akik Moldvában, Romániában a Kárpátoktól keletre eső régióban oktatjuk a magyar nyelvet (Csángóföldön). Bár még teljes falvak beszélik nyelvünket, mi a gyerekek alig 5-6%-át tanítjuk. A szülők csak románul tudnak írni-olvasni, hiszen az 50-es években a kommunisták megszüntették a magyar iskolákat. Újabb falvakban is jó volna hamarosan elkezdni az oktatást, mert különben nagy bajban leszünk, a nyelvvesztés elvégzi a dolgát. Persze ehhez anyagiakra is szükség van, mert a Román állam egy árva vassal sem támogatja akciónkat. Ezért kérem, hogy a csatoltan megküldött felhívásunkat olvassa el, erejéhez mérten támogassa, illetve segítsen népszerűsíteni azt Tevékenységeinkről, szövetségünkéről bővebben a www.csango.ro honlapon is olvashat.

Tisztelttel: Hegyeli Attila
a csángó oktatási program vezetője

Legyen Ön is keresztapa!

Moldvai falvakban nagyon gyakori, hogy a falutársakat, ismerősöket, keresztapának szólítanak – még akkor is, ha valójában semmiféle rokonsági, komasági szál nem fűzi össze az embereket. A kapuban álló vendég is így „rikójtja”, azaz szólítja a házigazdát: „Keresztapa, keresztanya!” Legyen Ön is ismerőse, keresztapja vagy keresztanyja a moldvai magyaroknak!

Az 1955-ben megszüntetett magyar oktatást 2001-ben sikerült részben feléleszteni moldvai falvakban. Első tanévben két faluban egy-egy csoport gyerekek tanult magyarul, majd 2002-től már hét faluban kilenc csoport tanulhatta a magyar nyelvet a hivatalos állami iskolában is. 2004 őszétől összesen 21 ilyen csoport működik tíz faluban. A nyolcadik osztály elvégzése után azonban már nem tudjuk biztosítani a magyar nyelvű oktatást Csángóföldön a tanítványaink számára. Ők már Székelyföldön tanulhatnak tovább magyar tannyelvű iskolákban. Számukra is az étkezési és szállásolási költségeket, a nevelési

programot Szövetségünk kell, hogy biztosítsa.

A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége és a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége közös oktatási programjában közel 800 gyerek érintett ily módon.

Jelenleg 12 faluban dolgozunk e programon, összesen 24 tanár, tanító, tánc- és énekköltő segítségével. Még legkevesebb 15-20 olyan falu van Moldvában, ahol még nem sikerült az 1950-es években megszüntetett magyar oktatás után

semmiféle tevékenységet beindítani. Ha az elkövetkező években ezt nem tesszük meg, akkor örökre letehetünk e szándékról, mert egy-két évtized elteltével már nem fogunk magyar szót hallani e falvak utcáin, házaiban.

Ezért kérjük, lehetőségei szerint Ön is járuljon hozzá az oktatási program sikeréhez, további fennmaradásához, bővítéséhez. Legyen Ön is keresztapa, keresztanya!

Ha vállalni tudja, otthon (vagyis Moldvában) tanuló keresztgyerekeire eső költség tanévenként 4,5 millió lej, azaz 30.000 Ft. Az összeg tartalmazza a tanárok bérét és annak járulékait, a tanterem bérleti és rezsiköltségét, a tanszereket, a kirándulások költségét, a karácsonyi és év végi ajándékozás költségét. Székelyföldön – líceumi osztályban tanuló – keresztgyereke tanítási költsége pedig évente 18 millió lej, azaz 120.000 Ft. Ez az összeg tartalmazza a napi három étkezést és szállást, illetve a nevelők bérét.

Ha Ön is úgy akarja – keresztapa, keresztanya – akkor ez a támogatás túlmutathat pénzüsszegeken és személyes kapcsolattá is válhat. Megismerheti az egyszerűen szép, de gazdag csángó kultúrát, amit mind a mai napig egy kicsit a misztifikáció köde ül meg. Személyes kapcsolata keresztgyerekeivel és „nyámjaival” (azaz rokonaival), elősegíti nemzeti tudatuk erősödését, nyelvi fejlődésüket és nem utolsósorban Ön is gazdagabb lesz általa.

Az Ön támogatása közvetlenül jut el a gyerekekhez, semmiképpen sem jelent számukra pénzüsszegeket. Támogatását bármilyen ütemezésben a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége számlájára fogadjuk el, ahol ezen országos szervezet ellenőrzése alatt kerül felhasználásra. Ha nagyobb összeggel támogatná (mert pl. cége anyagi helyzete ezt megengedi), természetesen hivatalos szerződést kötünk, amely által elszámolhatóvá válik támogatása.

Amennyiben magyarországi számlára szívesebben utalná támogatását (mert így adójából leírhatja), akkor kérjük küldje ezt a Magyarországon e célra létrehozott bankszámlára, melyet a Dévai Szent Ferenc Alapítvány kezel: 10300002-20145639-70073285.

Romániai számlára történő átutaláshoz szükséges adatok:

Számlatulajdonos: UNIUNEA
CADRELOR DIDACTICE
MAGHIARE DIN ROMANIA
Számavezető pénzüsszeget: BRD-
GSG SUCURSALA M-CIUC
Számlasszámok:

IBAN
RO51BRDE210SV01240112100
(ROL)
IBAN
RO19BRDE210SV00915802100
(EUR)
IBAN
RO93BRDE210SV00972522100
(USD)
IBAN
RO48BRDE210SV03835892100
(HUF)

Tisztelettel, Róka Szilvia, a Moldvai Csángómagyarok szövetségének elnöke és Hegyeli Attila az oktatási program vezetője,

Tel: 0040-722-627-656.
keresztapa@csango.ro

“Híd” — gulyásból

Mit lát az ember az egyik cég honlapján (www.imr.se)? Gulyásreceptet svédül. És ez a közgazdászokból álló közösség még pazar képekkel teli naptárfüzetet is kiadott — kedveskedve ezzel többek között megrendelőiknek —, amelyben minden alkalmazott legkedvesebb főznievalóját is bemutatta. A gulyáslevest Maria Windström ajánlotta az érdeklődők figyelmébe. A véletlen úgy adta, hogy a szerkesztő megtudta: Mária Windströmben Szendrői Bálint és Erzsébet leányát tisztelhetjük. Szülei nevét pedig nem nehéz felfedezni a SMOSZ alapítói között. Valódi — a szó jó értelmében vett — svéd-magyarok!

Ungers cowboy-soppa

Visste ni att gulyás betyder cowboy på ungerska?

Gulyás är enligt original alltid en soppa. Ibland serveras någon variant av en gryta under namnet gulyás. Äkta vara härstammar dock från den ungerska pusztan där cowboysen (=gulyás) tillagar den enkla men goda soppan i sina bogrács (stort kärl) över öppen eld. Ett äkta recept är svårångat eftersom de vana kockarna tar lite av det här och lite mer av det där, men här är ett försök till recept för 4 personer.

- 600 gr nötkött utan ben (innanlår)
- 8 potatisar
- 1 stor gul lök
- 2 vita eller röda paprikor
- salt
- peppar
- paprikapulver
- kummin

Finhacka den gula löken och stek den glansig i olja i en stekpanna. Häll på ett halvt glas vatten och låt löken sjuda under lock på svag värme tills vattnet kokat bort. Lägg i två rågade matskedar rött paprikapulver. Dra genast undan stekpannan från plattan. Paprikan får en bitter smak om den bränns!

Skär köttet i tärningar och vänd ner det i paprika-lök-blandningen. Bryn köttet under omrörning.

Krydda efter smak: 1 matsked salt, 5 nymalda pepparkorn, 1 tesked stött (mald) kummin.

Tärna potatisen och vänd ner i köttblandningen så att potatisen får lite färg. Skär den färska paprikan i bitar och lägg den i blandningen. Om det finns vit paprika att få tag på är den absolut mest lämpad. Den vita paprikan, som är avlång och ibland har en ljusgul färg, finns att köpa under sommaren/hösten. I annat fall går det också bra med röd paprika.

Lägg över ingredienserna i en kastrull och fyll på med 2 liter vatten. Låt koka tills potatisen är genomkokt och köttet är färdigt. Smaka av allteftersom och krydda efter smak.

Servera gärna färskt lantbröd till soppan.

Maria Widström

Pompás ősz

Így kezdte múlt hónapi írását a helyi lapban

Kovács Péter

Höganäs polgármestere. Szép kis

városban, szép kis újságban találunk a nevére. Elégedetten nyugtáztuk, hogy Svédországban olyan magyar származású polgármester él, akinek a nevét hónapról-hónapra helyesen írják le (minden ékezet a helyén van), és amit aláír, az az újságírás jegyzet műfajában remek, mintegy alaphangja a kiválóan szerkesztett lapnak.

Höganäsban is esik az eső, csendesek a napok, a polgármester szerint éppen megfelelő az idő a következő esztendő pénzügyi terveinek véglegesítésére. Erről szól közvetlen hangon Kovács Péter és a helyi kóvola fejlesztésének kérdéseit emeli a közfigyelem középpontjába. Mint eddig is minden írásai mellett ott a

fényképe. Határozott, kissé svédesen bajuszkás negyven-ötven éves férfi, akiről első ránézésre látszik, hogy otthon van kis városában. Jogos vagy nem, de az, hogy e Halmstad környéki kisváros lakóinak bizalmát élvezzi — minden svéd-magyart büszkeséggel tölt el.

Római magyarázatok Szakács Ferenc Sándor sorozata

ApCsel 16, 11-15 Jn 15, 26 – 16, 4
 „Amikor pedig eljön a Vigasztaló, akit elküldök majd nektek az Atyától, az igazság Lelkét, aki az Atyától származik...” (Jn 15, 26) János evangéliuma 15. fejezetének vége a Vigasztaló eljövételét ígéri meg. A Vigasztaló elhozza az igazság Lelkét. Az igazság Lelke a főszereplője ennek az evangéliumi résznek. Ez a Lélek az Atyától származik és tanúságot fog tenni az Emberfiáról. Az igazság Lelke éket ver az igazak és a hamisak közé. Ez utóbbiak kizárják a zsinagógákból mindazokat, akiket eltölt ez a Lélek, sőt meg is ölik őket. Az igazság Lelkével eltelt egyének a létkorruptióba emelkedtek és céljaik elérése érdekében folyékonyan hazudozó érdekcsoportok zavaró elemeivé fognak válni. A jézusi jóslás bevált. Az igazság Lelke eljött ugyan, de mindazokat, akik hagyják önmagukban hatni, megbélyegezőnek, és zavaró társadalmi elemekké válnak. Ez nemcsak az ősegyház idejére jellemző.
 „Amikor pedig eljön a Vigasztaló, akit elküldök majd nektek az Atyától, az igazság Lelkét, aki az Atyától származik...” (Jn 15, 26) A hazugság kultúrájában az igazság Lelkéről beszélni fölösleges. Amikor az emberek kisebb és nagyobb hazugság között választhatnak, amikor a hazugság elfogadása világméretű politikai programok célja, amikor az elhangzott szavakért és ígéretért, agymosó „kiképzésekért” senki nem vállal felelőséget, akkor az igazság Lelke rendbontó faktorként jelenik meg, a modern és felvilágosodott társadalmunk pedig egy kézlegyintéssel elhessegeti. Társadalmunkban az írott és kimondott szó elvesztette a szentségét. Nagy ígéret, politikai kampányok és emberek millióit kizsákmányoló gazdasági programok a hazugságra épülő létkorruptió világformáló eszközei. Lassan oda jutunk, hogy senki sem várja el, hogy a másik igazat mondjon („Fecseg a felszín és hallgat a mély” – József Attila). A liberalizált, privatizált, deregulált, atomjaira felbontott szocietális szerkezetekben a tőkeviszony, a profit és a piac az őket megalkotó ember felé került. A profittermelő automatává degradálódott ember, hogy a körülötte és benne levő létkáoszt kibírja, nem tehet mást, mint hogy felolvadjon a hazugságok örvényében, és végül elhiggyen mindent, amit a jelenlegi globalizált és manipulált társadalom hercegei, mint egyetlen alternatívát, neki felkínálnak. Az eredmény pe-

dig az, hogy Isten lakhelye nyersanyag-lelőhely, míg Isten képmása munkakerővé válik. Az embert és léttérét deszakralizáló folyamat napjainkban mindmáig ismeretlen dinamikát ért el. A kapitalizmus apostolának, Adam Smithnek az ideája (a láthatatlan kéz piacrendezési víziója) fontosabbá vált, mint az igazság Lelke és a szeretet parancsa. Az előbbi a létkorruptiót, a goebbelsi hazugságpropagandát és a károszt szüli, az utóbbiak az emberibb világ programjának az alappillérei. „Amikor pedig eljön a Vigasztaló, akit elküldök majd nektek az Atyától, az igazság Lelkét, aki az Atyától származik...” (Jn 15, 26) Az igazság Lelke köztünk és bennünk van, és az Atyától származik. Nem politikai és gazdasági infantilizmusra, butaságra és szolgálékúségre ösztönöz, hanem arra, hogy vegyük komolyan keresztény hivatásunkat, társadalmi feladatainkat és adjuk vissza Isten lakhelyének és Isten képmásának az eredeti értékét, a szónak a szentségét és a tettek a komolyságát. Az igazság Lelke az Atyától származik, és tanúságot tesz az Emberfiáról. A feladat nagy és - mint láthatjuk - veszélyes. Nagyfokú tudásra, türelemre és bölcsességre van szükségünk ahhoz, hogy éket tegyünk a primitív profithajszolásra és becstelen hazugságra épülő, embert és Istent tagadó globalizált politikai és gazdasági folyamatok küllői közé.

A koppenhágai Hamvas Béla Klub honlapjáról

Az alábbi idézetek Hamvas Béla Scientia sacra című művének a kereszténységgel foglalkozó második részéből valók. Minden jog az övegyet, Dr. Kemény Katalint, illetve a Medio kiadót* illeti!

I. A kereszténység és a hagyomány

1. Vallás, filozófia, tudomány könnyíteni akar, mint mondják az élet terhein, a hagyomány az embernek visszaadja önmagát.

2. Az ember itt a természetben semmi egyebet nem kíván, mint az életet gátlástalanul élvezni, ezért, amikor a vallás, a filozófia és a tudomány a terheken könnyíteni akar, az élet szomjúságának szolgálatában áll.

3. Az élet élvezete, és az, hogy az ember önmagát visszanyerje, tulajdonképpen egymást nem zárja ki. Mégis, aki az életet élvez, önmagát elveszti, és aki önmagát vissza akarja nyerni, annak az élet gátlástalan élvezetéről le kell mondania.

II. Az Evangélium és a levelek

1. Isten nem rejtély. Rejtély az, hogy van valami Istenen kívül. Isten a nyilvánvaló láthatatlan. A misztérium

nem Isten, hanem a világ, ahogy nem a szellem a misztérium, hanem a természet, nem a lélek, hanem a test. Isten megismerése nem nehéz. Deu et Jahve, mondja a próféta, ismerd meg Istent.

Gnóthi ton kúrion, írja Pál apostol. Szükös és szegény emberiség volt az, amely a delphoi feliratot úgy értelmezte, hogy ismerd meg önmagadat. A gnóthi szeauton értelme eredetileg minden bizonytalansággal az volt: ismerd meg, hogy isteni vagy. Amikor Jézus lényének isteni voltáról beszélt, a zsidók jajveszékelné kezdtek. Jézus pedig a zsoltárokból idézett (Zsolt.82,6) és azt mondta: Nincs-e megírva törvényetekben, hogy istenek vagytok (elohim atem), mindnyájan a legfelsőbb fiai?

2. Az Evangélium sok helyütt Isten és a lélek azonosságáról beszél. Minden valószínűség szerint ilyen hely sokkal több volt, és ezek a helyek világosabbak voltak, de a lényegeseket később kigyomlázták. Azokat, amelyek megmaradtak, úgy alakították át, hogy Jézus saját lényének és Istennek azonosságát jelenti ki. Ezek a helyek is elég zavarosak. Jézus önmagát leginkább ben-ha-adamnak, vagyis az ember fiának nevezi. Ez a kifejezés csaknem teljesen megfelel a hindu dzsivának, és azt jelenti, hogy élőlény, mulandó és természeti ember. A héber hagyományban ez szemben áll az enos ha-ruahhal, amely szellemi embert jelent, a ben ha-elochimmal (Isten fia) és az is ha-ruahhal (anthróposz pneumatophorosz, szellemhordozó ember). Ezek a héber hagyománynak mindenki által ismert antropológiai kategóriái voltak.

3. Jézus Istent és önmagát azonosította. "Aki engem lát látja az Atyát." "Én az Atyában vagyok, az Atya énbenem." "Mindaz, ami az Atyáé az enyém." "Mindnyájan egyek legyenek, ahogy te énbenem vagy és én tebenem vagyok." "Nem magamtól cselekszem, hanem az Atyától, aki bennem cselekszik."

Amikor Jézus önmagát Istennel azonosította, az azonosságot nem saját maga számára foglalta le. Soha Jézus önmagát a többi ember közül ki nem emelte, soha senkihez felülről nem beszélt. Ezért hívta magát az ember fiának. Istennel az embernek minden fia azonos. Az Isten-ember egység mindenre kiterjed. Lényeges dolgokban emberek között különbséget tenni erkölcstelen. Jézus felszólította az embert, hogy az Isten-ember azonosságot magába vegye fel. Csak más megfogalmazásban mondja ugyanazt, amit a Védanta: aham brahma aszmi - én Isten vagyok. Az Atya és én egyek vagyunk - ani vha-av echad. Ugyanaz, amit az arab hagyomány mond: ana hoa - én az vagyok.

A fa tisztelője

Beszélgetés
Kovács Gyula fafaragóval

A kertészetben találkoztam Kovács Gyulával, ahol virágokat vásárolt. Meg is hívott kertjébe, hogy megmutassa fafaragásait. Fejszével nagyolta a formát majd fűrészsel egyenlítette, azután saját kezűleg készített faragón, szerszámaival finomította, csodálatosan mintázta azokat. Bámulatos, ahogy a fa visszanyeri "életét" Gyula kezei között.

1940-ben született Kovács Gyula Lovászában, Zala megyében. Jugoszláviába tizenhét évesen megy, s rá kilenc hónapra Svédországban találja magát, ahol harminchét évet golyócsapágy-gyárban dolgozott.

1966-ban a húgától kapott faragott ládikó inspirálta, elkezdett faragni, mint mondja „ajándékgyárként működtem”.

Általában régi hagyományos munkákat készít, sulykolók, kanalak, levélnyitók, sonkadíszítők, botok és sok más egyéb. Anyaga a fa, dió, akác, szilva vagy körte, és amint mutogatja a különbségeket a fafajták között, sugárzik szeméből a szeretet a fa iránt.

Igen látni rajta, hogy a fa tisztelője, virágmotívumaival életet lehel a fába, mintegy feltámasztva azokat.

Ülünk és beszélgetünk. A hétgyer-

mekes családapa büszkén állítja, hogy „a fafaragás szabaddá tesz”.

Tudását öt éven keresztül másokkal is megosztotta, a népi egyetemen tanította a fafaragást.

Mint a Fafaragó Egyesület tagja rendszeresen részt vesz rendezvényeken, kiállításokon. Az évvégén lendületesen dolgozik, mert amint mondja: „Jön a Karácsony, az ajándékozás ideje, és vevőim keresik a svéd cseresznyefából díszesen faragott vajkenő késeket”

Kívánunk jó egészséget a tehetséges fafaragó művész Kovács Gyulá-

nak, hogy még sokáig örömet szerezhessen csodálóinak.

Kasza Imre

**Ha nem számítógépén,
a www.hhrf.org/magyarliget
címen,
hanem nyomtatott formában
óhajtja olvasni a
dél-svédországi magyarok ingyenes családi lapját,**

**MAGYAR
Liget**

**kérjük,
hogy a postaköltséget küldje a
PG 404 86 10-2 bankszámlára**

és mi postázzuk Önnek a lapot.

Mi újság a híd túloldalán?

Újsághír helyett: Október 16-án a Hamvas Béla Kör meghívására nem különvonattal, Koppenhágába érkezett az Ághegy című skandináviai irodalmi és művészeti lapfolyam szerkesztője, hogy részt vegyen a kör kibeszélő-találkozásán. A meghívott meleg baráti körben megosztotta ingyen vacsoráját a Látókör vezetőjével és a lapfolyam rovatszerkesztőjével, aki még éjjel előtt visszavonatozott a hídon lundi főhadiszállására.

Lázár Ervin Járkáló körlevele a Kör tagjaihoz: Nohát Kedveseim, röviden és tömören a szombati Látókör kiválóan sikerült. A 7-es minimum-

optimummal kezdtük, de volt egy óra, amikor 12- en keringettük a témákat Kriszta indításában, és bevezetésével. Merthogy ezúttal több is volt vala. A Rend és káosz, valamint A kulcsra zárt ajtó, no és a szerelem voltak a leginspirálóbbak!;-) Csakúgy mint mindig, érintettünk szinte minden szinten szinte mindent föld és ég között.

De ezúttal vendégünk Lundból, Tar Károly is adott nemi extra szint, arról nem is beszélve, hogy mindjárt két „újságíró” is toborzott a skandináviai Magyar Liget, és a művészeti folyóirat, az Ághegy stábjába. (Kegyedék szerény elnök-szolgája,

kiküldöttje, és... a névadója, és bizonyos főkig szerkesztője is a Járkáló rovatnak!;-) Károly felfedezte Vincze Ivánt, a Szlovák Írószövetség tagját, aki még nem szerepel a skandináviai magyar alkotók listáján (hamarost kijövő intuitív zenei CD-hez jó reklám lesz, ha most bekerül a lába;-), és hát meghívta e sorok íróját, hogy jövő hónapban tartson előadást a lundi magyar egyesületben Hamvasról, és a Hamvas Béla Klubról!

Igen, kedveseim, szombaton úgy néztünk ki, mint egy működő egyesület!!!;-)

No de tovább: Pénteken a Vöröske-rezst Kultúrházában (Strandvej legvégén, a Klappe (Klippe?) bro után rögtön balra; Christianshavnban) 19 órakor Kiállítás-megnyitó Vincze Iván Eugen (BHGIM művészeti vezetője) grafikus kottáiból. Text-notated and Graphic Scores, avagy Intuitív musik på papir. Ki lehet kérdezni a komponistát mindenrül egészen este 10-ig!!! Előzene lesz-e, nem tudom...

Lázár Ervin Járkáló
ham.laz@get2net.dk

Meghívó a Duna Körbe!

Meghívjuk Önt és kedves családját az 1956-os forr. évfordulóján stb. stb. 2004 okt. 24-én tartandó kulturális rendezvényünkre. Cím: "Det Polske Hus" Hermodsgade 24, 1 emelet. KBH Ø

Időpont: 23-án 18.30
Jelentkezés legkésőbb okt. 21-ig. Kovács Károly: 39 18 37 40 vagy Hirtling Béla: 26 80 77 25

Részvételi díj 50 Kr. Duna tagoknak 20 Kr.

A bárban magyaros szendvicsek, üdítők, sör, bor stb. jutányos áron kaphatók

Megjelent

Dán nyelvtan magyarul (Aktivt dansk) Olvasókönyv szövegekkel és párbeszédekkel (Aktivt dansk. En begynderbog i dansk for udlændinge.) Gyakorlókönyv (Intivt dansk. Et øvehæfte i dansk med

facit) CD és kazetta dán nyelvtanuláshoz. A három könyvből CD-ből álló csomag megrendelhető Lise Bostrupnál. A csomag ára 800 DKK, azaz kb. 28.000 Ft. A kiadványok egyenként is megvásárolhatók. Na-

gyobb mennyiség vásárlása esetén árszabvány.

Lise Bostrup és Barna Györgyi
Herlufsholmvej 11, DK 2720
Vanløse . tel: (+45) 38 74 36 00
(+45) 26 99 67 08
lisebostrup@tdcadsl.dk ,
bgyoergyi2003@yahoo.dk

A képek a kör tagjait ábrázolják

LUNDI MAGYAR KULTÚRFÓRUM UNGERSKT KULTURFORUM I LUND

Hírek a klubról

Milyen legyen? Hogy legyen? Mi a neve? Kivel? Mivel? Mikor?

Felhívás! Találó nevet keresünk szombati összejöveteleinknek, amelyekben nem lesz előadás, hanem valami más... Nem táncház, de táncolni is lehet, nem bál, de mulatni is lehet, nem tanfolyam, de művelődni is lehet, nem közvetítő, de ismerkedni is lehet, nem pletykadélután, de a pletykázókat sem dobjuk ki, nem kocsmá, de iszogatni is lehet (ha lesz mit), nem étterem, de harapnivaló is lesz, nem kártyabarlang, de játszani is lehet Mi ez?? Mi legyen a neve? Várjuk a javaslatokat! Ez a felhívás honlapunkon jelent meg először, más számunkra fontos hírrel, tájékoztatással együtt. (www.lundikulturforum.se)

De még nem olvassák elegendően, ezért az egyesület vezetősége időnként telefonon értesíti a tagságot rendezvényeinkről, vasárnaponként pedig a lundin magyar rádió délután négytől öt óráig tartó adása lesz hivatott a legfrissebb tudnivalókat közölni (FM 99,1) negyedévenként a Lundi Lapban is közzé tesszük az időszerű híreket, de a lapot inkább a kibeszélés, a gondolatcsere helyéül ajánljuk a tagok és a nem tagok figyelmébe.

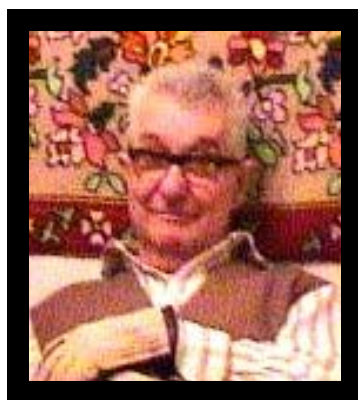
A vezetőség szándéka szerint alakul, gazdagszik, talán ki is teljesedhetik a szombat délutánonként kezdődő klubdélutánok műsora, ha sikerül továbbra is összegyűjtenünk, hasznosíthatunk és kitartóan megvalósítanunk tagjaink ötleteit. Olyanokat, mint amilyeneket évekkal ezelőtt kezdet dédelgetni lapunk többek között Albert Ica javaslatára, hogy meghirdett gulyásversenyünket, ha beindul színesíthetjük, hiszen sokféleképpen, sok mindenféleképpen főzik a sokféle gulyást, és mindenikkel megörvendeztethetjük a gasztronómiai érdekeségekre fogékony svéd barátainkat.

Innen az az ötlet is, hogy ezután klubdélutánjaikon ne csak a szerény körülményeinknek megfelelő Minidentudás Iskolájával próbálkozzunk, hanem olyan többretű foglalkozásokat

is foganatosítsunk, amelyekben mindenki talál magának kedvére valót. Ilyenformán ezek a délutánok lehetnek öreganyáink szokásainak mintájára teadélutánok, táncdélutánok, a különféle (sakk, asztalitenisz, kártya, dominó stb.) játékok színhelyei és minden másnak, ami szemnek, szájnak is jó. Ezért a mindenkori klubfelelős mellett, szombat esténként felkérünk egy-egy önkéntes jelentkezőt, akinek főztjét, sültjét, süteményét megkóstolhatjuk. Az egyesület erre a célra elkülöníthetne egy szerény összeget, forgótőkét, hiszen a hagyományos magyar ételekből és az új kitalációkból az előreláthatólag mérsékelt áron szívesen fogyasztanánk. Az esetleges haszon pedig az egyesület pénztárát gazdagítaná, amelyre bizonyára nagy szükség lesz, amikor kisebb-nagyobb közös kirándulásokat szervezünk. Milyen érdekességekkel jelentkezhetnének tagjaink? Továbbgondolás végett megkezdjük a

képzelt étlapon szereplő hagyományos étek felsorolását: szilvaízes derelye (jó bele az üzletekben kapható aszalt szilva is), túrós vagy ordás palacsinta, kocsonya, disznótoros vacsora, tepertős pogácsa, bejgli, töltött tojás (mindenki másként csinálja), mákos kiflik, juhtúrós puliszka, túrós csusza, kolozsvári káposzta, almás-, diós-, mákos-, túrós rétes, tehéntúrós-, szilvás- gombóc, nudli (a gyermekek nagyon kedvelik), havasi kifli, túrós-kapros-, káposztás-, sajtos-, ízes-, húsos lángos (valódi, nem az olajban sült palacsinta), rántott csirkecomb, hagymás máj, padlizsánnal töltött paradicsom, aranygaluska, vargabéles, különféle pudingok.

A vezetőség szeretne mindenben példát mutatni: Október 31-én tartott ünnepi megemlékezésünk alkalmával, amikor M. Kiss Sándor történész rendkívül világos és tömör előadása nagyban elmélyítette 1956-ról való tudásunk, és miután régóta óhajtott színvonalas versműsort láthattunk *Mária országa* címmel, Aluuan Gabriella pénztárosunk finom süteményeivel kedveskedett. Reméljük —folytatása következik.

Búcsú Bernát Bélától

Hosszas türelemmel viselt betegség után olyan csendesen ment el, ahogyan élt. Pedig lelkes és tevékeny ember volt egész életében.

Az erdélyi Bonchidától Lundig nyolcvan esztendeig tartott életpályája, amelyen mindvégig közösségi szellem vezette. Érdeklődése szüntelen volt, tudássomja örökös, ez tette számára élvezetessé az életet, elviselhetővé a megpróbáltatásokat, hiszen éveig ápolta ne-

hez betegsége idején feleségét, és aztán a rászakadt az egyedüllétet is türelemmel viselte miután asszonyát kikísértük a lundin temető kápolnája melletti sírhelyére.

A Magyar Liget munkatársa volt mindaddig, amíg lenyomhatta írógépe billentyűit. Írásaiban arra buzdított, hogy ne hagyjuk lankadni a társasági életet. Verset is írt, gondot fordított helyesírására. Nyelvpótló tanfolyamukról egyszer sem hiányzott. Kigondoltuk és megvalósítottuk, hogy társalkodónők segítségével gazdagítjuk cseperedő svéd nyelvtudásunkat. Bútorokat és maga készítette bort ajándékozott a közösségünknek jobb sorsra érdemes pince-klubunk alakításakor. Javasolta, hogy játszó köröket szervezzünk, egy időben rendszeresen kártyapartik házigazdája volt. Bográcsavatónkra is eljött elektromos kocsiján. Kezdeményezésére a lapban és átiratokban kértük az illetékeseket, hogy Bolyai Jánosnak méltó emléket állítsanak oly módon, hogy bolygót vagy csillagot nevezzen el róla, hiszen felmérhetetlenül nagyot alkotott az emberiség hasznára.

Jó szomszédunk voltál, Béla! Úgy jársz előttünk, hogy jó cselekedeteidet ránk hagyta. Így maradsz velünk, jó emlékezetünkben, tanulságunkra. Emberi sorunk figyelemzet, hogy hozzád hasonlóan járjuk utunkat. Nyugodj békében!

Az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékezete

Többször is sajnálkoztunk már azon, hogy egyesületünk tagjai nem tudják mit vesztek távolmaradásukkal egyik-másik sikeres rendezvényünkről., de az idei Október 23-án klubnapunk valóban ilyen volt. Többszörösen is érdekes esemény volt, hiszen éppen az ünnep napján sikerült összegyűlnünk és saját 56-osaink segítségével sikerült emlékeznünk a negyvennyolc évvel Magyarországon lezajlott hősi napokra. Egyesületi elnökünk felkérésére az 1956-ban főiskolás Póka Viktor saját élményei alapján

szólt a mosonmagyaróvári forradalmi eseményekről, amelynek aktív résztvevője és egyik vezetőségi tagja , megbízottja volt, gazdag fénykép- és újságygyűjteményét is átnézhattük. Tanulságos visszaemlékezését a jelenlévő 56-os szemtanúk is kiegészítették. Fényképek, nyomtatványok, könyvek jártak kézről kézre, kérdések és kételkedések fogalmazódtak meg, a forradalom eseményei így kerültek csaknem elérhető közelségbe a hallgatósághoz és azt is megfogalmazták a

lenlévők, hogy a jövőben érdemes volna a fiatalok részvételével is ilyen tanulságos klubdelutánokat rendezni minden magyar egyesületben.

Képposzeállításunk jobboldalán Póka Viktor visszaemlékezés közben

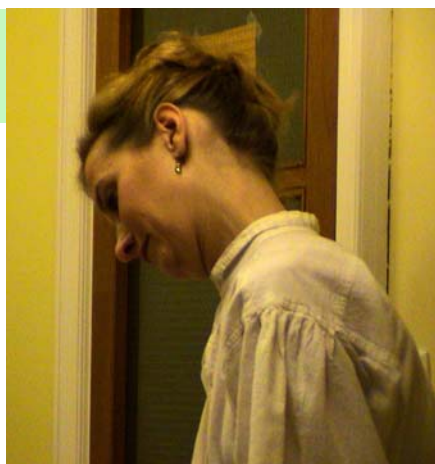
je-

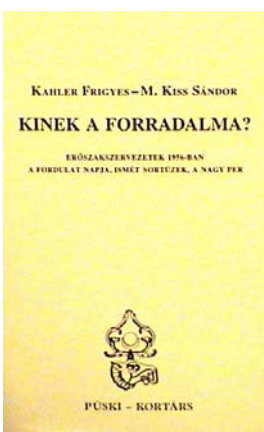

Az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékezete

Október utolsó vasárnapján érkeztek hozzánk svédországi körútjuk utolsó állomására, vendégeink: **Kalocsi Andrea**, előadóművész, a Duna televízió műsorvezetője, akit többek között a Jókivágások Határok nélkül című műsorából ismerhettünk, és **Bartók László** kedvelt színművész, Radnóti-díjas előadóművész, a Magyar versmondók Egyesületének elnöke, a **Mária országa** című, saját összeállítású versműsorukkal. A színész-

M. Kiss Sándornál jobb, hozzáértőbb, és alaposabban felkészült előadót keresve sem találtunk eddig. Mestere annak, hogy miként lehet alig több mint egy órnyi

időben úgy összefoglalni az 1956-os forradalmat és szabadságharcot, hogy abból minden hallgató a logikus vonalvezetés mentén megértse a lényegét, az idézett események és szövegrészletek újdonsága érdeklődését tovább fokozza. „Nemcsak nekünk, hanem a világnak is tudnia kell mi történt Magyarországon 1956-ban.” Jó tudni, hogy a tanár úr kutatásaival talán már az ötvenedik évfordulóra közelebb jutunk a teljes igazsághoz..

kább mához szóló (Ady, Kölcsey, Tompa Mihály, Babits, Szentimrei, Nagy László, Kós, Kányádi, Kocsis István, Vass Albert, Márai, Weöres és mások) a ma emberének érzéseit érintő alkotásaiból vett részletek magas művészi összeötvözésével, salaktalan előadással sikerült az alkalomhoz méltó szívhez és észhez szóló régen várt eseményt

házaspár összeszokottsága és a rendkívül átfogó, a magyar irodalomnak a legin-

alkotniuk. Sajnos lapunk terjedelme nem engedi meg — pedig oldalakon át részletezhetnénk — hogy mit vezítették azok, akik elmulasztották nagyszerű és lélekemelő előadásukat.

Ne felejtse!
Minden szombaton öt órától — gyereket, fiatalot, felnőttet — várunk a Magyar Klubban!
Olvass honlapunkat
www.lundikulturforum.se,

Burányi Gyula előadásával kezdődött a Mindentudás Iskolája Lundban

összejöveteleknek elsődleges lényege. Az önképzés, a tudásszomj, a látókör szélesítése, saját erőnkől saját magunk szellemi erősítése, gazdagítása. Gyulának nem ez a szakmája. Ennél kevesebb, de sok-

A már több ízben beharangozott szombatokénti klubesténk (kifejezőbb névre javaslatot várunk!) október 2-án végre valós formát öltött. Meghívott vendégünk Burányi Gyula ("van-e ki e nevet nem ismeri?") kedvenc témájáról, az autózás magyarországi történetéről tartott előadást. Jelképes értéke van annak, hogy éppen Gyula barátunk indította el ezt az előadás-sorozatot, amely remélhetőleg hosszú életű lesz és olyan változatos, hogy előbb-utóbb mindenki talál benne érdeklődésének, elvárásainak megfelelő témát.

Hogy miért volt jelképes Gyula szereplése? Azért, mert ő valóságos megtestesítője mindannak, ami ezeknek az

kal több is: a szenvedélye. Szabadidejében foglalkozik vele, de a nyári szabadsága alatt is, ami nem teljesen veszélytelen, mivel a család tűrőképessége viszont nem teljesen határtalan. Az esetleges következményeket is vállalva céltudatosan és szívós kitartással kutatja fel "áldozatait", az érdeklődését éppen lázban tartó személyiséghez, vagy valamilyen eseményhez közel álló szemtanukat, résztvevőket. Teljesen mindegy, hogy valahol a Viharsarokban él-e, vagy egy -térképen sem található- eldugott franciaországi falucska elhagyatott temetőjében nyugszik-e az illető, Gyula megta-

lálja. Az élőkől kifacsar mindent, amire kíváncsi, szert téve ezzel egy olyan tudásanyagra, amely ismeretlen a szakirodalom számára. A hallottaknak sem irgalmaz. Pontos, fényképes dokumentációt készít nyugvóhelyükről, értékes adalékot szolgáltatva ezzel az illető személyiség életének pontosabb megismeréséhez. Mentőmunka ez a javából! Történelmünk, múltunk óriási mozaikablájához parányi színes kövecskék, melyek már-már elvesztek.

Előadását a porlasztóval ("magyar" néven karburátor), a századforduló két nagy tudású magyar mérnökének, Bánki Donátnak és Csonka Jánosnak a találmányával kezdte. Ez a szerkezet máig is a benzinmotor nélkülözhetetlen része.

A be nem avatottak számára újdonság erejével hatott, hogy kis országunknak milyen gazdag autós múltja van. Habár nincs olyan magyar gyártmányú gépkocsi, amelyet egy napon emlegetnének a világszerte futó közismert márkákkal, de az e téren való kutatás még a leginszegebb időkben sem halt el, működőképes kocsik és motorkerékpárok is napvilágot láttak, csupán tüke hiányzott a továbbfejlesztéshez, vagy éppen egy világháború jött közbe.

Az előadást a téma svéd-magyar vonatkozású összefüggéseivel, a Volvo-Ikarusz rövididejű együttműködésének ismertetésével zárta.

Boross Kálmán

Drab Károly alkotása

ÖVERGRÄNSSET RADIO

**LUND INVANDRARFÖRENINGARNAS
SAMARBETSORGANISATION**

99,1 FM

**Magyar adás:
vasárnap 16:00-17:00
www.lifs.org**

**Hallgasd
rendszeresen
legfrissebb
híreinket a
Lundi
Magyar
Rádióban!**

*

**Interneten a
világ minden
részén
fogható!**

Ungerska Republikens Ambassad Stockholm,

Lunds Universitet och den Italienska
Kulturinstitutet "C.M. Lerici"
har äran att inbjuda Er till
**en minnesafton för att
uppmärksamma 60-årsdagen av den
ungerska Holokausten,**
tisdagen, den 30-e november 2004, kl.
16,00- 20.00,

Plats: *Kulturens Auditorium*
Program

Öppning: László Szöke, Ungersk
Ambassadör i Sverige.

Föreläsning: Prof. Kristian Gerner

Tema: De ungerska judarnas historia och
Holokausten. Filmvisning: "Perlasca -
Un Eroe Italiano" [Perlasca - en italiensk
hjälte] Till minne av Giorgio Perlasca,
räddare av tusentals ungerska judar
mellan 1944-45

(Regisserad av Alberto Negrin, i
samproduktion av Palomar, Focus Film,
SVT Fiktion, Rai Fiction och France 2)

(Engelsk text) Fotoutställning av
Roberto Prina Antonucci i anslutning till
filmen OSA senast: 15 november, 2004
hos Katalin Henriksson: katalin.henriksson@fugr.lu.se

Inträde enbart mot uppvisande av
inbjudan!

Lúdas Matyi Lundban

A kolozsvári

Keljfeljanci Kompánia

bábszínjátsoinak előadásában

A nép egyszerű fia küzd a gonosz-
szal, furfangos eszével diadalmaskodik
a gögös Döbrögi felett, példát mutat
nekünk magyar virtusból, példát mutat
arra, hogy a gazdagság a szívekben, ne
pedig a pénzeszsákokban lakozik. –
Háromszor veri ezt kenden Lúdas Ma-
tyi vissza, fogadkozik Matyi és sikerült
neki valóra váltani fogadalmát, igazsá-
got szolgáltat Kicsiknek, nagyoknak
egyformán szól ez az előadás.

Ezt mindenkinek látnia kell!

A Lundi Magyar Kultúrfórum műsorterve:

Az év hátralevő részére az alábbi műsorokat szervezzük:

A helyszín - november 30-a kivételével – minden esetben a Vuxenskolan 1. emeleti termei. Stora Gråbrödersgatan 13. Annak érdekében, hogy a szombati összejövetelek ne csak a szellemieknek nyújtsanak táplálékot, a konyhaművészetnek is teret kívánunk biztosítani. Ha van egy jól sikerült recepted ételre, italra, nyalánságra, gyere el, mutasd be, élvezzük együtt!

November 13:

30 éves a Svédországi Magyarok Országos Szövetsége. Tar Károly előadása, amely összeköthető a mi egyesületünk közel fél évszázados történetével. Várjuk a veteránok részvételét és értékes hozzászólásait.

November 20:

Dr. Békássy Albert, a lundi gyermekklinika főorvosának előadása a csecsemő köldökzsínór-véréről. Figyelem! Izgalmas, de nem horror-téma. A köldökzsínórvér az emberi szervezet egy sajátos "csodaszere". Még egyszer figyelem! Pontosan kezdünk!

November 27:

Hellstam Dagmar, egyesületünk hűséges és aktív tagja vetített-képes élménybeszámolót tart ukrainai útjáról. Európának erről a hatalmas országról csak a napi sajtó híreiből tudunk. Dagmar ezzel nem elégedett meg, ösztöndíjat szerzett s bejárta nemcsak a magyar ajkú Kárpátalját, de eljutott Przemysl-be, Lembergbe, Kijevbe s elhozta az ott élő magyarok üzenetét.

November 30:

A magyarországi holocaust 60. évfordulója. Amint a meghívón látható, ez nem a mi szervezésünk, de reméljük, hogy jelenléteddel támogatod e rendezvényt. Előzetes jelentkezéseket kérjük, mivel a szünetben hideg büfé lesz. Jelentkezni lehet Henriksson Katalinnál, tel. 046-139632, katalin1@tiscali.se, vagy Boross Kálmánnál, tel. 040-465581, borosskalman@hotmail.com
A meghívót kérjük mindenki hozza magával.

December 4:

Mikulás, bábszínház gyerekeknek, szülőknek délelőtt 11 órai kezdettel. Előzetes jelentkezés kötelező, legkésőbb dec. 1-ig. Belépődíj gyerekenként 20.-, szülőknek ingyen. A szünetben a város legolcsóbb kávéját szolgáljuk fel a szülőknek: 5 korona süteménnyel !

December 11, — esetleg — december 18:

Évzáró BULI ! Különböző elképzelések vannak (a részleteket még megbeszéljük):

1. batyus bál
2. kész vacsora mindenkinek
3. karácsonyi asztal (julbord) a svéd iskolai évzárók mintájára, ami annyit jelent, hogy mindenki hoz magával valamit (mint a batyus bálra), amit kirakunk egy hosszú asztalra s közösen fogyasztjuk el.

Italt nem árusíthatunk (egyelőre), ezért azt mindenki hozzon magával. Gépzene táncol majd a társaság, mivel az élő zene költségeit addig nem vállalhatjuk magunkra, amíg nincs hozzá megfelelő létszámú közönség. Talán majd legközelebb. Csak az érdeklődésen múlik.

Mivel több helyiséggel rendelkezünk, a gyerekeket is el lehet hozni. Számukra DVD-filmet s egyéb szórakozást biztosítunk.

Érdeklődni, jelentkezni lehet: Habram Tóninál, tel. 046-139071, 0736-556488, habram-toni@hotmail.com és Boross Kálmánnál, tel. 040-465581, borosskalman@hotmail.com

Mindenkit szeretettel várunk valamennyi rendezvényeinkre.

Levelek a malmöi Hungaroclub tagjaihoz

1.

Örömmel tudatjuk, hogy 2004. szeptember 11.-től klubunk a Svédországi Magyarok Országos Szövetségének) tagja, ami számunkra nagy megtiszteltetés! Köszönet minden új tagunknak a részvételért, a sok jó tanácsért és a bizalomért! Egy ilyen klubbert élmény dolgozni! **A vezetőség**

A Hungaroclub lelkiismeretes munkával és nagy odaadással elvégezte az alakulásuk utáni első félévre tervezett programot/munkatervet.

Óriási, teltházás báljaikról hetekig ment a hír és szigorítanuk kellett a jelentkezési határidőket is, hogy munkájukat eredményesen, határidő szerint teljesíteni tudják.

Báljaikon ismert és kedvelt magyar zenészek/együttesek élő zenével szórakoztatják Malmö és környéke magyarságát. A túljelentkezés nem furcsa ma már, annál is inkább, mert akik egyszer elmentek egy-egy báljukra azok be is lépnek klubtagnak és ezáltal egy tagsági kártya boldog tulajdonosai

váltak, ami aztán, egész évben, előnyös belépést biztosít számukra a többi bálra, programra!

A nyár végére taglétszámuk meghaladta a 300-at (!!) ebből 56 a gyermek. Ez azért is fontos számukra, mert a jövőben szeretnék megvalósítani sokak álmát, a magyar óvodát. Minden olyan magyar család jelentkezését kérjük és várjuk, akiket érdekel a magyar óvoda, tájékoztatni kívánjuk őket a fejleményekről és a lehetőségekről. Kérjük küldjék el gyermekeik nevét, születési évét és lacímét kérjük az info@hungaroclub.com címre, ahonnan aztán folyamatosan tájékozódhatnak az óvodáról!

Szívesen látjuk a fiatalokat ifjúsági klubunkban, jelentkezni Molnár Timeánál lehet. az info@hungaroclub.com címen vagy a 0732-553 557 telefonszámon.

Baráti üdvözléssel: Hungaroclub, Malmö

2.

Kedves Tagjaink/Barátaink! Örömmel tudatjuk, hogy klubunk tagjainak száma növekszik, amiért köszönetet mondunk

Nektek, akik bizalommal léptetek klubunkba. Reméljük eddig is, jól éreztétek magatokat rendezvényeinken, és továbbra is tudjátok velünk, ötleteiteket és kívánságaitokat a következő év rendezvényeit illetően. Mivel hamarosan saját klubházzal is rendelkezünk, nagyon szeretnénk, ha 2005. március 4-én tartandó Közgyűlésünkön minél többen megjelenétek, hogy a vezetőséget választshassuk, demokratikusan és közösen határozzunk terveinkről. A közgyűlésről postán/e-mailben értesítünk még majd Benneteket! Az év végéig a következőket tervszerűsítettük:

<http://www.hungaroclub.com>

2004. november 27-én, 19.00- től 02.00 óráig - Katalin-Erzsébet bál

A bálon átvehető a 2005-ös tagsági kártyák is! **A vacsorát ez alkalommal 20.30-kor szolgáljuk fel. Zenél: Horváth-duó Hely: Celsiusgatan 31, Horvát klubház Belépő díj: tag: 120 kr, nem tag: 170 kr, tanuló tag: 100 kr, nem tag 150 kr, gyermekek: ingyenes**

2004. december 3-án 17.00-18.00 között tartjuk adventi ünnepségünket.

Az előadás részletes programját honlapunkon olvashatjátok.

Előadó: a Temesvári Csíki Gergely színház neves művészei. Az előadás inkább felnőtt nézőinknek szól, ami természetesen nem jelenti azt, hogy gyermekek nem nézhetik ezt meg. Mindenkit nagy szeretettel várunk!

Hely: Augustenborgsgården, Ystadvägen 52 Belépődíj egységesen: 50 kr / felnőtt

2004. december 3-án 18.30-20.00 között ellátogat hozzánk a Téliapó is!!

Előtte bábszínház: **Ludas Matyi Hely: Augustenborgsgården, Ystadvägen 52 Belépődíj egységesen: Az előadás ingyenes!** Az ajándékcsomag

magért **20 koronát** kell fizetni a pénztárnál. Nagyon fontos, hogy **akik csomagot szeretnének gyermekeik/unokáik részére azok már előre telefonon jelezzék** ezt: tel: 0732-553 557, Molnár Timea, 040-931283 Kovács Ági.

2004. december 31. Évbúcsúztató-szilveszteri bál Hely: Gullviksskolan, étterem. Zenél: A Dj Tommy zenekar Belépődíj: tag: 250 kr, nem tag: 300 kr, 6-16 éveseknek 40 kr, tanuló tag: 100 kr, tanuló nem tag: 150 kr

Báljainkon a meleg vacsora miatt fontos, hogy legkésőbb 20.00 óráig

mindenki elfoglalja helyét. A belépődíj-árban a vacsora, a kávé, a sütemény és a "välkomstdrinket" is benne van. Kérjük, hogy idejében jelentkeztek a bállokra/programokra, mert a helyeink végesek! Tagjaink elsőbbséget élveznek. Kérjük, hogy a jelentkezők adják meg azoknak a nevét, akikkel szívesen ülnének egy asztalnál.

Szívesen látunk mindenkit, aki segíteni öhaját a főzésben, a terem rendezésben/takarításban. Segítőink térítésmentesen vesznek részt rendezvényünkön. Vezetőségünk társadalmi munkában végzi munkáját

Bármilyen kérdéssel hívjatok!
P. Szilasi Éva, elnök, 0707-398831, eva@hungaroclub.com

Molnár Timea, elnökh., 0732-553557, timea@hungaroclub.com

Kelemen Ági, pénztáros, 0702-089019, agnes@hungaroclub.com

Tóth Stefan, titkár, 040-360636, stefan@hungaroclub.com

Bursan Zita, vez. tag, 0707-504578, zita@hungaroclub.com

Kovács Ágnes, vez. tag, 0706-692045

Roos Irena, vez. tag, 0705-190144, irena@hungaroclub.com

Járvás Ágnes, vez. tag

Kertész Gitta, vez. tag

űDimén Magdolna, revizor, magdolna@hungaroclub.com

Majoros Tas, vez. tag, 0730-446766, tas@hungaroclub.com

Vagy írjatok: info@hungaroclub.com

Látogassátok rendszeresen honlapunkat: www.hungaroclub.com

II. Mítosz és valóság

Részlet Karinthy Márton Ördöggörcs c. regényéből

5. Istenek és örültek

Valójában nem akartam semmi más lenni, csak költő. Pár hónapig a Színházi Életnél is dolgoztam, a hirdetési osztályon, időnként 5 pengőt kaptam a munkámért. Aztán a Szép Szó szerkesztőségének lettem tagja, ezért nem fizettek, de a verseimet közölték. Ignóus Pál volt a szerkesztő, sok költővel és íróval összeismerkedtem itt, például József Attilával, Radnótiival. Amíg még otthon laktam, a lakásunkon találkoztam apám íróbarátaival, főként Kosztolányival, Somlyó Zoltánnal, Füst Milánnal; később a Hadik kávéházban, s amikor a Reviczky utcába költöztek, a Centrálban kerestem föl apámat, itt Szabó Lőrincsel, Erdélyi Józseffel ismerkedtem meg. Erdélyi nagyon megkedvelt, Devecserivel együtt meghívott Pilisszántóra, jól tartott egész nap. A Nyugathoz Devecseri vitt fel, több versemet közölték, Babitshoz aztán rendszeresen föl jártunk, gondosan olvasta és bírálta a verseinket. 1937-ben megjelent egy szerény kötetem a Nyugat kiadásában, Étel és ital címmel. Hogy miből élttem? Apám adott pénzt a kávéházban, ha nem felejtettük el mind a ketten. Az idegimmel ekkoriban nem volt baj, csak szórakozott voltam, az időt nem tudtam beosztani és kihasználni szerencsére senki sem kérte számon, nem felejték-e el ebédelni.

A Hadikban

Ott volt mindenki, aki fontos. Ott volt mindenki, aki számít.

Ott volt általában mindenki.

Ott volt Aranka, a királynő, udvarhölgyeivel, Devecseriné Guthi Erzsébettel,

Kondor Líviával és Klug Bözsivel.

Ott volt Karinthy, a főisten, az udvartartásával.

Ott volt a sakk-kör elnöke, aki azonos volt Karinthyval, és az eszperantók magyarországi elnöke, aki szintén ő volt.

Ott voltak a nőtlen férfiak (még vagy már) Buda más tájairól.

Ott voltak a tiszteletbeli tagok. Ott volt Tersánszky a feleségével, Sáríkával, akivel véletlenül egyszerre akartak a Dunába ugrani, aztán mégsem ugrottak, hanem összeházasodtak. Ott volt Füst, a költő, aki azt kívánta, ha ő verset olvas fel, hallgatói ne maguk elé bámuljanak, hanem álljanak fel, és lobogtassanak kendőket. Ott volt Déry, az avantgárd író, aki nem műveiről, hanem botrányos nőügyeiről volt híres, egyszer még egy fellábú nővel is lefeküdt. Ott volt Klug Frigyes futballbíró, akit egyszer Karinthy mentett ki a felhevült szurkolók karmaiból, és ott volt Andrási, aki különféle elméleteket gyártott disznó jövevényiszavaink eredetéről, hosszasan elemezve például a lófasz a seggedbe kifejezést, amely szerinte a végezd török karón felkiáltás egyik változata. Ott volt Nánási, aki a világháborút úgy vészeltte át, hogy minden beteg szervét kivetette, az egészségeseket is beleértve. Ott volt Büky bankár, aki állandóan kezet mosott, azt hajtogatva: *nem mocskolom be a kezem velük*. Ott volt Belényes, aki azért volt depressziós, mert nem hozták le egy novelláját, és ott volt Kádár, aki azért, mert lehozták. Ott volt Karinthy öccse, József, aki a kommün alatt a budapesti autómobilok parancsnoka volt, de a kommün

bukásakor *Szamuely elvtárs helyezett ide!* felkiáltással nem mozdult el szolgálati helyéről. Ott volt Kalmár, a pszichológus, aki úgy tartotta, nem szükséges örületről beszélni, hisz Ő, speciel, nem tudja, mi az. Ott volt egy erősen konzervatív író, akiről állítólag a Toldi-szobor mellékalakját mintázták, s aki állandón bogarakat evett. Ott volt egy modern író, aki mindenkit azonnal letegezett, és azt tudakolta, milyenista az illető? Ott volt egy harmadik író is, akinek a darabját nem adták elő, mondván, hogy rossz, és azt tanácsolták, írjon inkább lírai verseket, melyekkel azóta is reménytelenül próbálkozott. Ott volt Darwin Gyula (nem azonos a nagy Darwinnal, az egyébként is w-vel írja a nevét), aki detektívtörténeteket írt pszichoanalitikus fordulatokkal, meg ilyen betűcsérés rímeket: *A padláson egy pipás császkál, nyilván ő a csipás Pascal*, amelyeket minden betérőnek mint fő műveit adott elő. Ott volt egy udvarhölgy a férjével, akire percenként ráírvallt: Ne felejtse el, hogy maga az én férjem, az egy tisztség! Ott volt Somits, az asztaltáncos, aki mindenkit képes volt megidézni, még azt is, aki ott volt, így egyszer Karinthyt is, akiről nem tudván, hogy ott van, azt állította, hogy meg nem határozható helyen van, de nem ott volt, hanem a WC-ben. Ott volt László László, akit mindenki csak a libazsíros médiumnak nevezett, de aki még soha senkit nem szuggerált. Ott volt számtalan feltaláló, tisztelő és bolond. Ott voltak Karinthy állandó és alkalmi tarhásai, személye körüli koldusai, világmegváltói és elemzői. Ott voltak nyuszi barátai és üzletfelei. Ott volt a pincér, akit mindenki csak Lacjka széplánynak szólított.

Nem volt ott Kosztolányi, aki Esti Kornélsága elmúltával már nem járt kávéházba, ezért helyette kell elmondani, ki mindenki volt ott, és nem volt ott Somlyó Zoltán, akinek nem volt már pénze rá, hogy ott legyen.

De általában mindenki ott volt. Mindenki, aki számít.

És ezek mind egyszerre beszéltek.

Szerkeszti:

Kovács Ferenc

ferenc.kovacs@media.uio.no

A MAGYAROK TÖRTÉNETE – 1

*Száll a madár ágról ágra.
Száll az ének szájról szájra*

Hol volt, hol nem volt, ahol a nap kél, élt a messze földön vadászatairól híres fejedelem, Nimród. Két szép szál fia volt, akik ugyan-csak szerettek vadászni. Bátrak voltak és vitézek. Hunor volt az idősebb, Magyar a fiatalabb. Egyszer ötven-ötven deli leventével vadásztak országuk szélén, amikor este felé gyönyörű gímszarvas bukkant elő a sűrű bozótból. Két koszorú formájú szarván mintha gyémántok sziporkáztak volna, bőre is csillogott, mint a hó. Nosza, nekiiramodtak gyors lovaikon a vitézek, hogy elevenen elfogják s hazavigyék zsákmányként édesanyjuknak Enéhnek. De a szarvast hiába űzték sötétedésig. Akkor letáboroztak a legények, ettek-ittak, jót aludtak. Reggel korán ébredtek, hát mit látnak: ott áll a gyönyörű állat és szelíden nézi őket.

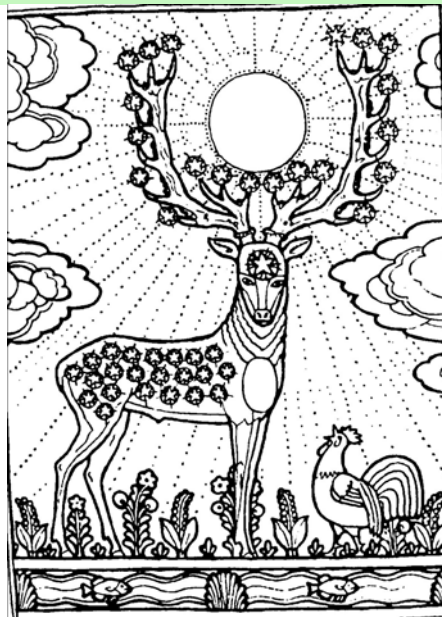
— Lóra!- kiáltotta Hunor.

— Utána!- ordította Magyar.

Üldözték reggeltől napnyugtáig, s ez így ment több napon át, amíg egy szép reggelen végleg eltűnt szemük elől a csodaszarvas. Körülnéztek, hát csodálatos tájon találták maguk, ahol selymes volt a fű, a folyóban sok a hal, az erdőben rengeteg öz legelt.

— Itt maradnék egész életemben! — sóhajtott Hunor.

— De előbb szólnunk kell szüleinknek—mondta Magyar. Lóra kaptak és meg sem álltak hazáig. Elmesélték szüleiknek hol jártak. A szülők nehéz szívvel, de elengedték a két legényt és

velük a leventéket is. Ők pedig visszatértek arra a gyönyörű vidékre, ahol kedvükre meglepedhettek. Azután apránként megismerkedtek a szomszédokkal, feleségül kérték azt a lányt, amelyik leginkább megtetszett nekik. Hunornak a szomszéd király idősebb lánya, Magyarnek a legkisebb lánya jutott. Sokasodtak, gazdagodtak, tömérdek nyáját, hatalmas ménest tartottak és annyi gyerekük született, mint rostán a lyuk. Ma is élnek bennünk, hiszen mi vagyunk az utódaik.

Emma levele

Aranyos Télapó,
neked írom még ma,
szíveden kopogtat
levelével Emma.

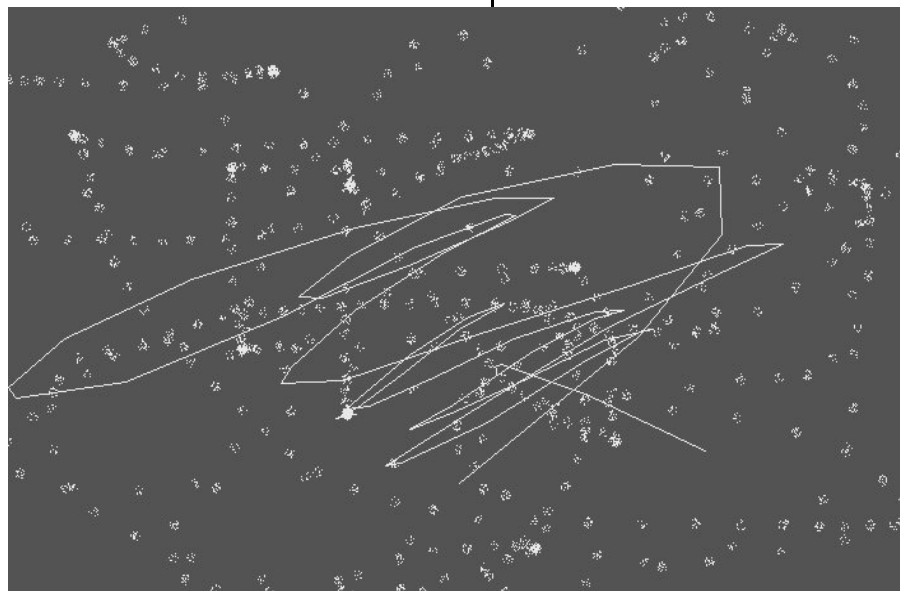
Gyere el mihozzánk
Kedves, jó Télapó:
fehér szakálladból
hátha hull majd a hó.

Hátha jut belőle
erdőre, mezőre,
hátha szánkózhatunk
egyszer nyakra -főre.

Gyere el Télapó
ákom-bákom még ma
üdvözöl egy dundi
lundi kislány: Emma.

Bengtsson Emma
(5 éves)
Csillagok
számítógépes rajz

Geiger László

Svéd történelem ... (11)

(kivéve az unalmas részeket)

A Hálósobakormány

A gutaütésektől félig béna XIII. Károly helyett fogadott fia gyakorolta a hatalmat. Bernadotte 1812-ben titkos szövetséget kötött Sándor czárral, majd 1813-ban nyíltan csatlakozott a Napóleon elleni ligához. A lipcei csatában százezres hadsereget, köztük harmincezer svéd katonát kommandírozott volt munkaadója ellen, majd Lübecken keresztül, Dánia ellen vezette kölcsönhadseregét. A túlerővel szemben tehetetlen dánok kapituláltak, és egymillió birodalmi tallér, valamint a svéd-Pomeránia ellenében lemondtak Norvégjáról. A béketárgyalások elhúzódtak, és Bernadotte csak Párizsban érte utol a szövetséges hadakat. A szembeötlően lagymatag hadviselés ellenére árulónak bélyegzett tábornagy másnap elhagyta Párizst, ahova soha többé nem tért vissza.

A derék norvégok nemzeti felkeléssel válaszoltak a tulajdonosváltásra, és 1814 május 17-én a dán helytartót, Keresztély Frigvest kiáltották ki királynak. A függetlenség rövid életűnek bizonyult, a svédek könnyedén lépték a frissiben kikiáltott szomszéd országot. Norvégia annektálásának híre eufóriával töltötte el a lelkeket, a könnyekig meghatott XIII. Károly hintójából intgetett a Stockholm utcáin összegyűlt néptömegnek. Svédország utolsó hadjárata helyrehozta a svéd nagyhatalom megtépzott önértétét.

Az 1800-as évek elején a két és fél milliós Svédország elmaradott ország volt, a céhek bénító bilincsből tartották a gazdasági életet. Norvégia a világ végén feküdt, sem bank, sem pedig írott norvég nyelv nem létezett. A svéd-norvég trón örököse a francia trónra áhítozott, egy elégedett norvég nép felmutatása szükséges volt aspirációja elérésében. Az annektálást uniónak nevezték, és érvényben maradhatott a francia forradalom mintájára megalkotott norvég alkotmány, mely állampolgárainak az akkori idők legnagyobb szabadságát biztosította. (A norvégok hamar rájöttek, hogy a svéd házasság nagyobb belső függetlenséggel jár, mint a dán gyámság. Soha nem mulasztották el megvétózni a norvég érdekeket érintő svéd határozatokat. A nemzeti érdekek megsértése, a kihasználtság gyanúja

gyakran paranoiába csapott, és a svéd uralkodók gyakran kellett emlékeztetésük koronájuk hűségese alattvalóit arra, hogy nem Norvégia foglalta el Svédországot, hanem fordítva.)

1818-ban XIII. Károly elhunyt, Jean Baptiste Bernadotte-ot XIV. Károly János néven Svédország és Norvégia királyává koronázták. XIV. Károly János legalább annyira lelkiismeretesen látta el szerepét, mint amikor a direktórium alatt hadügyminiszter volt Franciaországban. Valódi iparlovagként lépett fel, vagyónát a svéd iparba fektette, éhínséget megelőző intézkedéseket hozott. A magát közkatonából tábornokká felküzdö, meggyőződéses republikánus Bernadotte és felesége, a svéd udvar által megvetett "parvenue revolutionnaire" Desirée ereiben nem hogy királyi, de még nemesi vér sem folyt. Desirée királynő - vagy ahogy mostoha-anyósa, Hedvig Elisabeth Charlotta kívánságára hívták, Desideria - először 1811-ben járt férjével a "Farkasok országában". A tél sötét és hideg, az étel ehetetlen, az emberek csúnyák és mosdatlanok voltak. A csalódott Desirée 1812 tavaszán ott hagyta férjét és Oszkár fiát Stockholmban, és visszautazott Párizsba.

Waterloo után Napóleon családtagjainak is el kellett hagyniuk Franciaországot. Desirée nővére, Júlia, a spanyol ex-királynő érdekében XVIII. Lajoshoz fordult kegyelemért. Az elutasító határozatot kézbesítő de Richelieu herceget a kíméletlen pletyka összeboronálta de a svéd királynővel. A politikai intrikákba belefáradt Desirée tízévi távollét után, 1823-ban tért vissza a félreeső, szegény és pusztaságba. Menyasszonyt hozott Oszkár fiának, hogy továbbvigye a Bernadotte dinasztiát. Az ünnepi alkalomra kidíszített kikötőhidon Károly János és Oszkár várta Desiréét és Napóleon mostoha-unokáját, Josephinét, a sötétkék szemű, barna fürtös, gyönyörű 16 éves német-francia hercegnőt. Károly János a meghatódástól könnyes szemmel ölelte magához jövődjét, ügyet sem vetve a strucctollas kalapja alatt egyensúlyozó, 12 éve nem látott feleségére. Oszkár öt gyerekkel biztosította a dinasztiát, majd minden energiáját a kor híres szépségének, Emilie Högvqvist színésznőnek szentelte.

A liberális elveket valló XIV. Károly János, a direktorátus hű katonája, aki Napóleonnal szemben is kiállt a demokratikus vezetés mellett, nem élt vissza a hatalom adta lehetőséggel.

Szenvedett a zord időjárástól, ritkán hagyta el stockholmi palota agyonfűtött szobáját. Gyakorlatilag a hálósobájából vezette az országot, miközben az udvaroncok parfümmel permetezték a túl közel merészkedő kormánytagokat. (A tisztalkodás, a vízzel való érintkezés szokása jóval később terjedt el északon.) Állandóan merénylettől tartott, ami nem volt csoda, hiszen Stockholmban, nem olyan rég operabálban ölték meg királyt, és maga is átélte a francia forradalmat. Fennállt a veszélye annak is, hogy az elűzött király, IV. Gusztáv Adolf, vagy annak trónkövetelő fia a nagyhatalmak segítségével visszatér száműzetéséből. Kémei figyelemmel kísérték St. Gallenben "Gustafsson ezredes" minden lépését, szükség esetén kiegyenlítették az anyagi nehézségekkel küzdő öregúr számláit.

Károly János harmincnégy évet élt Svédországban, mégsem tanult meg svédül. Alattvalóival Magnus Brahe grófon keresztül érkezett. (Egyszer megpróbált, Ferenc Jóska módján - "Minden nátyon szép, minden nátyon jó, minden nátyon nek fátyok elégedve" - népszerűvé válni a nevetéstől pukkadózó hallgatóság előtt.) Károly János tanult a saját tapasztalatából, ezért a trónörökös Oszkár herceget Cederhielm báró nevelte igazi svédé, és az unokákat csak tizenéves korukban tanították meg franciául.

Károly János legjobban a francia konyhát hiányolta. Ahányszor ehetetlennek találta az ebédet, főtt tojással csillapította éhségét. Az ebédlő asztalán állandóan készenlétben állt a tojástartó. (A szokásból hagyomány lett: a királyi palotában rendezett ünnepi vacsorák alkalmával ma is tojástartó jelzi ükunokájának, XVI. Károly Gusztáv királynak a helyét.) Öregkorára még fázósabb lett, még augusztusban is fűtöttek a palotában. Dühkitörései gyakoriak voltak. Ilyenkor Desirée felemelt mutatójával fenyegetve ráförmedt: - "Bernadotte! Bernadotte!" - Amire Károly János csak annyit válaszolt: - "Asszonyom, a kocsija előállt!"

Desirée szörnyen unta magát a provinciális Stockholmban, ezért idővel különleges életrendet vezetett be: nappal aludt, éjjel ébren volt, és ha nem éppen francia újságokból olvastatott fel, akkor hintóján hajtott körbe-körbe Stockholm utcáin. - "Kring, kring" - Körbe-körbe! - Ismételtette az általa ismert svéd szavak egyikét az álmoságtól dülöngélő kocsinak.

A köztársaságpárti király 1844-ben hunyt el. Karján nem éppen királyra va-

ló, jakobinus tetoválás díszelgett. - "Liberté, Egalité, Fraternité! Mort au roi!" - Koporsóját Agrippa, és Bonaparte Napóleon szarkofágjához hasonló porfir szarkofágba helyezték, és a Riddarkyrkan - a Lovagtemplom - temetkezési kápolnijában helyezték örök nyugalomra.

Oszkárók

XIV. Károly Jánost fia, I. Oszkár követte, aki a hatalomra jutása után megrökönyödéssel tapasztalta, hogy a rendek minden törvényjavaslatára sorban nemet mondanak. Annyit mégis sikerült elérnie, hogy uralkodása alatt felfüggesztették a kivégzéseket. Egyszerűen nem volt hajlandó aláírni a halálos ítéleteket. (Oszkár fiának, XV. Károlynak nem voltak ilyenféle skrupulusai. Futószalagon végeztette ki a hosszú idő alatt feltorlódott jelölteket.) I. Oszkár művészi szinten alkotott maradandót. Értekezéseket írt a népnevelésről, a büntetőeljárásról és a börtönügyről, és mint zeneszerző is ismeretese tette nevét. Egy opera, számos dal, keringő és induló írható a rovására.

1848 európai forradalmának szele Stockholmot is elérte. A sortüzeknek 40 halálos áldozatuk volt, lázongók és békes járókelők vegyesen. Az időközben kitört dán-német viszályban a közvetítő szerepét vállaló semleges svédek iránt megnőtt a nagyhatalmak bizalma, és Észak-Schleswig megszállását svéd csapatokra bízta.

I. Oszkár idejében a vallásszabadság ismeretlen fogalom volt Svédországban. A svéd állampolgárt, aki más hitű volt, mint a kötelező lutheránus, azt száműzték az országból, vagyonát elkobozták. Ennek ellenére sem Desiréét, sem pedig Oszkár feleségét, Josephine királynét nem erőltették a lutheránus vallásra való áttérésre. Desirée a francia forradalom alatt nőtt fel, ő csak papíron volt katolikus, de Josephine - vagy ahogy a svédek nevezték, Josefina - rendszeresen látogatta a stockholmi királyi palotában berendezett kápolnát. Desirée hosszas rábeszélés után beleegyezett, hogy elkísérje a menyét. Desirée, aki tudomása szerint nem követett el bűnt, meggyőnnivalóért az udvartartásához fordult segítségért. A lesütött szemmel feszengő komornyikok és komornák kelleetlenül erőltették az emlékezetüket. A legidősebb komornyik megszánta a gyámoltalan öregasszony benyomását keltő anyakirálynőt. - "A királynő tegnap megfenyegette a szakácsot." - "Nagyon jól!" - derült fel Desirée. - "Írd fel!" - szólt a szolgálatos udvarhölgyére. - "Öfelsége meg-

szidta az új szobalányt" - rebege az egyik komorna. - "Kitűnő!" - tapsikolt Desirée. A bátorságra kapott szolgasereg az etikettet félretéve sorolta az örömtől ragyogó arcú öregasszony bűneit. Az udvarhölgy akkurátusan könyvelt. Amikor több bűn már nem fért a cetlire, az elégedett királynő nyugovóra tért. Másnap, a mise előtt Josefina Desirée-ért ment. A hálószobában felfordulás, az ágy alatt, szekrényekben, ládákban turkáló emberek lökdösődtek. A káosz közepén Desirée az egyik bűnt a másik után követte el. - "Keresem a bűneimet!" - kiáltotta a levegő után kapkodó Josefínának. Desirée túlélte Oszkár fiát. Unokája, XV. Károly szerint - "Nagymama soha nem hal meg. Ő eltűnik. Csak átkozottul lassan csinálja." Desirée férje halála után leginkább a Stockholmtól huszonöt kilométerre fekvő Rosersbergben, tyúkjai között érezte magát jól, melyeket soha nem volt szabad levágni. Minden vágya az volt, hogy visszatérjen szeretett Párizsába, de valahogy sehogy sem merte rászánni magát az utazásra. - "Milyen bolond az ember: akkor adja fel a szabadságot, amikor birtokolja azt!" - szokta mondogatni, amikor a Párizsba látogatásról került szó. Bernadotte lovasszobra előtt meg szokta állítani a hintót. - "Oh, q'il est beau! Milyen szép!"

I. Oszkár 1859-ben bekövetkezett halála után fia, Károly lépett a trónra (1859-72). XV. Károly uralkodása egybeesik a király személyi hatalmának a végével. Az ország problémái annyira szétágaztak, hogy egyetlen embernek lehetetlenség volt belátni az államháztartást. Akkoriban kerültek minden alkotmányos monarchiában előtérbe az államtanácsok - illetve a koronatanács, melynek tagjai egyesült erővel intézték az ország ügyeit. Szabályozták a közigazgatást, szavatolták a szabad vallásgyakorlatot - a teljes vallásszabadságra 1951-ig kellett várni - és az iszákosság korlátozása céljából magas adót szabtak a szeszes italokra.

A rendek ideje lejárt, kezdetét vette a kétkamarás államvezetés. Szavazati joguk csak a vagyonos polgároknak volt, a nők még egy fél évszázadot várhattak. Az első kormányfő Louis de Geer lett, a kétházás országgyűlést 1866. január 19-én nyitotta meg XV. Károly.

Az 1867-es év hideg nyarat 1868-ban egy páratlanul száraz nyár követte. A nép örölt fakéregből süttött kenyérral és füvel csillapította éhségét. A szívósabbak, az erősebbek nem alacsonyodtak le oda, hogy mohát egyenek, és alamizsnát kolduljanak: 1867-70 között 750 00 svéd

nem látott más megoldást, mint a kivándorlást.

A franciabarát XV. Károlyt 1872-ben németbarát öccse, II. Oszkár követte a trónon. Felesége, Nassaui Zsófia királynő nevéhez fűződik az angol mintára 1889-ben megalapított Sophiahem. Zsófia Londonban, a legendás híró Florence Nightingale-től tanulta a modern beteggondozás alapjait. A királyi pár gyermekeit - Gustafot, Oscart, Carl és Eugent - nyilvános fiúiskolába járatta. A királyi csemetéket a többi gyerekkel egyforma nevelésben részesítették, de a jegyeiket titokban tartották.

A XIX. század második felében korszakalkotó találmányok forradalmasították az ipart. Alfred Nobel 1862-ben felfedezte a dinamitot, 1894-ben Gustaf de Laval a fejőgépet, 1899-ben J.P. Johansson a "franciakulcsot", 1900-ban Gideon Sundbäck a zipzárt és 1905-ben Gustav Dalén a hűtőszekrényt. 1877-ben a stockholmi Henrik Cedengren telefonkapcsolatot létesített a lakásuk és az apja ékszerüzlete között. Az amerikai Bell cég üzemeltette, első telefonrendszer felhőborítóan magas áraitól ösztönözött Cedengren három év múlva telefontársaságot alapított. Bellék nem árultak felszerelést a vetélytársnak, ezért Cedengren szomszédjához, a technikai érdekltségű Lars Magnus Ericssonhoz fordult. Ericsson a konyhájában berendezett elektromechanikai műhelyében alapozta meg napjaink svéd tőzsdéjének legnagyobb értékű cégét.

II. Oszkár fia, a leendő V. Gusztáv, a svéd és norvég trón örököse Strassburgban találkozott a Badeni nagyherceg lányával, a 17 éves Viktóriával. Viktória Németország első császáranak, I. Vilmosnak unokája, Vasa Cecilia - igaz, hogy 11. generációs - egyenes ágú leszármazottja volt. Ennél előkelőbb feleséget nem is remélhet egy fagyos ország trónörököse. (Viktóriát a német trón várományosa, Vilmos herceg is szívesen elvette volna feleségül. Bismarck kancellár ellenezte a frigyet, aki hallotta azt, amit senki más nem akart hallani: Viktória köhögését.) Gusztáv és Viktória első fiát Gustav Adolfnak, a leendő VI. Gusztáv Adolfnak, a másodikat a nagypapa után Wilhelmenek keresztelték. Miután megvette a köteleességét, Viktória Capri szigetére utazott, ahol köhögését a kor felkapott orvosával, Axel Munthéval kezeltette.

(A befejező rész következő számunkban)

Biztatások az új esztendőben

Bízz magadban!

Ne tulajdoníts túlzott jelentőséget
a súlyodnak, az csak egy szám!

Ne hagyd kárba veszni az enivalót!

Légy bátor!

Szeresd a barátaidat, ne törődj
azzal, hogy kik ők!

Nevesse
gyakran!

Magyar Liget

www.hhrf.org/magyarliget

Felelős szerkesztő: Tar Károly

222 40 Lund, Landsdomarevägen 1, tel./fax: +46 46 145 364,
tar@ebox.tninet.se

Főmunkatárs: Dr. Békássy N. Albert albert@refnet.cz

Tisztafej: Kovács Bernadett és Pozsári Judit

Fiókszerkesztőségek:

Borås: Bitay Zsolt bitay@algonet.se **Koppenhága:** Lázár Ervin Járkáló és a
Látókör tagjai, hamv.laz@get2net.dk **Kristianstad:** Molnár Gergely **Lund:**
Boross Kálmán borosskalman@hotmail.com **Malmö:** Dr. Szalontai Éva
evaszal@axelero.hu **Oslo:** Kovács Ferenc ferenc.kovacs@media.uio.no

Tudósítók:

Szakács Ferenc Sándor sz.sandor@tiscalinet.it (Róma),
Aszalós Sándor aszalos.sandor@chello.at (Bécs),
Gergely Edo edomainen@f-m.fm (Bukarest),
Nits Árpád nitscharpad@hotmail.com (Kolozsvár).

Az aláírt írásokért a szerzők felelősek.

A szerkesztőség a beküldött írások magyarítását kötelességének tartja.

A lapot a lund-i magyar egyesület és jóakaróink sokszorosítják és terjesztik.

FÖRENINGSBREV

Magyar Liget
Landsdomarev. 1 / 9
222 40 LUND
SVERIGE

Till